

Leto XX. Štev. 191
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 IVAN ŠINKOVEC
 UREJA UREDNIŠKI ODBOR
 List izhaja vsak dan razen
 petka. // Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

«LJUDSKA PRAVICA»
 USTANOVljena 8. OKTOBRA
 1934 // MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 14-DNEVNIK IN
 TEDNIK, OD OSVOBODITVE
 DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
 NIK, NATO PA KOT TEDNIK
 // OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKI POVEZA-
 NOSTI Z «BORBO»

PO BLEJSKIH PRIPOROČILIH ZA USTANOVITEV POSVETOVALNE SKUPŠČINE

NOVA OBLIKA SODELOVANJA zavezniških balkanskih držav

Izjava predsednika Zvezne ljudske skupščine Moše Pijada »Borbica«

Uredništvo »Borbice« se je obrnilo na predsednika Zvezne ljudske skupščine Mošo Pijada s prošnjo, naj pove svoje mnenje o spomenici zunanjih ministrov Grčije, Turčije in Jugoslavije, v kateri priporočajo temeljna načela za organizacijo in pristojnost posvetovalne skupščine dežel, ki so podpisale ankerski sporazum. Tovariš Pijada se je rad odzval tej prošnji in dal naslednjo izjavo:

»Z velikim zadovoljstvom sem prebral besedilo spomenice, s katero so zunanji ministri Grčije, Turčije in Jugoslavije s sestanka na Bledu priporočili svojim vladam splošna načela za ustanovitev posvetovalne skupščine podpisnic ankerskega sporazuma. Njihovo izhodišče pri tem je bilo, da je bila ustanovitev te skupščine sklenjena že lani junija v Atenah. Splošna načela iz spomenice, ki naj jih potrdijo tri vlade, bodo le-tem pomagala pri končnem sklepanju o ustanovitvi posvetovalne skupščine, razen tega pa jih spomenica pooblašča, da sestavijo tudi statut skupščine. Stvar je torej v rokah treh vlad, trije parlamenti pa bi se lotili

tega dela s tem, da bodo potrdili statut in določili svoje člane v posvetovalno skupščino. Spomenica se je povsem pravilno omejila na ugotovitev nekaterih temeljnih načel za organizacijo in pristojnost posvetovalne skupščine. Rad bi poudaril, da navedena načela v celoti ustrezajo potrebam takšne posvetovalne skupščine. Duhu enakopravnosti treh dežel, članice zveze, povsem ustreza demokratična določba prvega člena spomenice, da bodi posvetovalna skupščina sestavljena iz enakega števila predstavnikov treh dežel in da te predstavnike določijo njihove ljudske skupščine iz vrst svojih članov.

To pomeni, da bo imela v posvetovalni skupščini vsaka dežela enako število glasov ne glede na število prebivalcev, in da ima vsaka ljudska skupščina proste roke v tem, kako bo z izbiro določila svoje predstavnike v posvetovalni skupščini. Sestava vsake delegacije bo vsekakor ustrezala sestavi skupščine, ki jo določil. To načelo enakega predstavnika je pravilno in dobro ne samo za sedanje stanje trojne zveze, marveč bo prav tako ustrezalo tudi za primer, da bi se zvezi pridružile tudi druge države. To demokratično, federalistično načelo enakopravnosti utrjuje tudi določba čl. 5 spomenice, ki predvideva, naj pobude in priporočila posvetovalne skupščine določa večino glasov vsake narodne skupine. S tem bi bilo izključeno sleherno preglasovanje ene skupine po drugih dveh, kar je v enakopravnem odnosu bistveno važno. Povsem razumljivo je, da bi lahko posvetovalna skupščina -- to kaže že njeno ime -- vladam dežel članice dajala samo pobude in priporočila, vsem ko bi odločanje o njih ostalo v rokah vlad. Splošna načela iz spomenice zadostujejo kot načelni temelji, tako rekoč kot ustavne določbe za posvetovalno skupščino. Ko bodo sestavljali statut, bodo za delo na nove probleme, organizacijske in tehnične, ki jih bo treba urediti. Pripravljen sem, da bodo našli takšen izhod, ki bo to novo orodje sodelovanja med deželami, članicami zveze, usposobil, da bo v celoti izpolnilo vlogo, ki bi jo lahko odigrala posvetovalna skupščina za uresničitev ciljev, zaradi katerih bo vzpostavljena.«

Grška delegacija odpotovala iz Ljubljane

Na letališču so se od nje poslovili člani delegacije FLRJ s Kočo Popovičem, v imenu Izvršnega sveta LRS pa dr. Breclj

Ljubljana, 10. avg. Medtem ko je turška delegacija, ki je sodelovala v razgovorih na Bledu, odpotovala s postaje Lesce-Bled s posebnim vlakom v Turčijo, je grška delegacija zapustila Bled danes zjutraj in krenila z avtomobili proti Ljubljani. Nekaj minut pred 9. uro je delegacija prispela na poti skozi Ljubljano na letališče, odkoder je odpotovala s posebnim letalom grške aerolinije v domovino.

Najprej so prispeli na ljubljansko letališče grški ministri zunanjih zadev g. Stefanos Stefanopoulos in grški veleposlanik v naši državi g. Spiros Kapitaniades s soprogo, nekaj minut zatem pa je privozila na civilno letališče JAT kolona avtomobilov z ostalimi člani grške delegacije in jugoslovanske delegacije.

Godba JLA je pred letalom, ki je bilo pripravljeno za polët, zaigrala grško in jugoslovansko himno, nakar je zunanji minister Grčije g. Stefanopoulos v spremstvu državnega tajnika Koče Popoviča pregledal častno četo. Člani jugoslovanske delegacije blejske konference so se pred odhodom prisrčno poslovili od ministra Stefanopoulosa in njegovega spremstva. Poleg državnega tajnika Koče Popoviča, podtajnika dr. Aleša Bemberja, namestnika šefa generalštaba JLA generala Ljuba Vučkoviča in ostalih članov jugoslovanske delegacije se je poslovil tudi grški veleposlanik v Beogradu g. Spiros Kapitaniades, v imenu izvršnega sveta Slovenije pa podpredsednik sveta dr. Marijan Breclj.

Ko se je letalo, v katerem je bil poleg grške delegacije tudi naš veleposlanik v Grčiji Radoš

Jovanovič, pričelo pomikati na letališču in se zatem dvignilo v smeri proti Beogradu, so prisotni z rokami mahali v pozdrav prijateljski delegaciji, ki je skupno s turško in jugoslovansko delegacijo na Bledu sodelovala pri sklenitvi dalekosežne pogodbe o zvezi, političnem sodelovanju in medsebojni pomoči treh zavezniških balkanskih držav. C.

ITALIJA IN TRŽAŠKO VPRAŠANJE

KOMINFORMOVSKO SPLETKE OKROG TRSTA

Sklicujejo se na »obveznosti« Angloameričanov z dne 8. oktobra in hočejo onemogočiti sporazum

(Od posebnega dopisnika Borbe)

Vlada je sklenila zaorniti spletke kominformovcev in neofašistično spletko, s katerimi bi radi povzročili parlamentarne težave na poti k morebitni poravnavi tržaškega spora. Kominformovci se sklicujejo na člen 62. Ustave in groze, da bodo sklicali parlament na izredno zasedanje, če bi nameravala vlada privoliti v sporazum o Trstu, preden bo parlament z glasovanjem odobril njegove klavzule.

Ministrski svet je sklenil nadaljevati pogajanja o Trstu do konca in ob začetku jesenskega zasedanja parlamenta obvestiti poslance o morebitnem sporazumu ter morda takrat zahtevati glasovanje o zaupnici. Pri novem sklepu se vlada sklicuje na prerogative, ki ji jih daje ustava in med katere sodi tudi pravica, da lahko sklepa in podpisuje mednarodne pogodbe.

Hkrati so se v polemikah o tem sklepu pojavili zgodovinski pregledi stališča KP Italije nasproti tržaškemu vprašanju, ki že

sami po sebi osvetljujejo to zadnjo in kombinirano kominformovsko in neofašistično spletko. Od leta 1945 do 1948 je igrala Togliattijeva stranka dvojno igro: javno je trdila, da pripada STO Jugoslaviji, potem se je zavzemala za uporabo mirovne pogodbe, v resnici pa je, sedeč po dokumentih, ki jih je nedavno objavil sam CKKPI, izpodbujala članstvo svoje stranke k protijugoslovanskemu irendentizmu.

V govoru leta 1945 je Togliatti pozval tržaške delavce, naj »svetlano sprejmejo jugoslovansko

osvobodilno vojsko«, vsem ko je hkrati v tajni okrožnici pozval svoje ekspozente v Trstu, naj zagovarjajo italijansko stališče in pobijajo »razumljive želje tržaških delavcev, da bi se priključili socialistični Jugoslaviji, ki pa jih ni treba odobravati. Marca 1948 so togliattijevci s pridržkom sprejeli tristransko deklaracijo, nekaj mesecev pozneje, po resoluciji Kominforma, pa so postali njeni najbolj vneti zagovorniki. To stališče so spravili togliattijevci v sklad s sovjetsko linijo »izpolnitve mirovne pogodbe, češ da je treba »vzpostavitev STO smatrati za najboljši pot k priključitvi vsega STO k Italiji.«

V zadnji fazi zgodovine tržaškega spora -- od Pellovih »fornističnih in irendentističnih izgrediv ter 8. oktobra do sedanjih pogajanj -- je kominformovsko vodstvo spreminjalo svoje stališče na zelo delikaten način: kominformovci so bili stalno v opoziciji proti demokratični vladi, hkrati pa so glasovali zanj, ko je šlo za angloameriški sklep z dne 8. oktobra. Ko pa je razvoj dogodkov izbral pot pogajanj in sporazumne ureditve tržaškega vprašanja, kominformovci spet odgovarjajo: »Ne! Zahtevamo izpolnitve sklepa z dne 8. oktobra!«

Cilj je jasen. Togliatti sprejema kot edini izhod 8. oktober, ker ve, da bi to povzročilo nepremostljiv prepad v jugoslovansko-italijanskih odnosih, prikladen za razne mednarodne spletke. Zato bi rad z zadnjo parlamentarno mahinacijo onemogočil sporazum, ko nastopa s propagandno protitezo: če sporazum zdaj ne bo sklenjen, Italija nima kaj izgubiti. Se zmeraj velja obveznost Angloameričanov z dne 8. oktobra, po kateri nam morajo izročiti cono A.

Zato se spričo polemik zadnjih dni o parlamentarni proceduri v tržaškem vprašanju nihče ne čudi, da se je Togliatti znašel v svoji akciji na poti zveze z neofašisti.

Grški kralj Pavel predsedniku maršalu Titu

Beograd, 10. avgusta (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od grškega kralja Pavla tole brzojavko:

»Ob podpisu pogodbe o zvezi, političnem sodelovanju in vzajemni pomoči med našimi tremi državami bi rad izrazil Vaši ekselenci veliko radost, ko vidim, da se še bolj utrjujejo tesni stiki med našima dvema narodoma. Globoko sem prepričan, da bo to zgodovinsko dejanje zagotovilo neodvisnost in varnost naših dežel in hkrati okrepilo mir na svetu.«

Predsednik republike sprejel Štambuka

Brdo pri Kranju, 10. avgusta (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes dopoldne sprejel na Brdu jugoslovanskega izrednega poslanika in pooblaščenega ministra v Adis Abebi Zdenka Štambuka, pred njegovo vrnitvijo v Etiopijo.

Predsednik Tito in Miha Marinko se na svečanem sprejemu na Bledu razgovarjata s turškim zunanjim ministrom Köprülüjem

FRANCOSKA SKUPŠČINA IZGLASOVALA ZAUPNICO MENDES-FRANCEOVI VLADI

Najširša gospodarska pooblastila

Iz govora predsednika francoske vlade o novem gospodarsko-finančnem programu

Pariz, 10. avgusta. Francoska Narodna skupščina je danes sprejela s 361:90 glasovom zaupnico vladi Mendès-Francea v zvezi s posebnimi pooblastili, ki jih je vlada zahtevala, da bi uresničila svoj ekonomsko-finančni program. To so najširša gospodarska pooblastila, ki jih je po vojni dala francoska Narodna skupščina francoski vladi. Poslanci KPF so glasovali proti Mendès-Franceu.

Pod predsedstvom Andréja le Troquera se je danes dopoldne začela pomembna seja francoske Narodne skupščine. Francoski poslanci naj bi se na njej izjavili o posebnih pooblastilih, ki jih je od skupščine zahtevala Mendès-Franceova vlada glede uresničitve gospodarsko-finančnega programa za obnovo države.

Prvi je govoril predsednik vlade Mendès-France. Poudaril je,

da bo čez nekaj mesecev potekel rok za vse obveznosti, ki so jih prevzele prejšnje vlade glede na sprostitev trgovske izmenjave. Če teh obveznosti ne bi izpolnili, bi sosednje dežele ponovno zaprle svoje meje in bi vnovič nastale motnje v ravnovesju. Poudarja joč, da se je treba pripraviti na konkurenco na evropskem tržišču, je Mendès-France dejal, da je to smoter načrta, ki ga je njegova vlada predložila skupščini v potrditev.

Dejal je tudi, da se vladi mudi z uresničitvijo ekonomsko-finančnega načrta. Sodi, da bi morali s povečanjem proizvodnje izboljšati življenjske pogoje največjega števila ljudi. Mendès-France je dalje dejal, da je treba delavskemu razredu nuditi tisto, kar mu pripada od nacionalnega dohodka. Vztrajal je zlasti na razširitvi kolektivnih pogodb in na potrebi, da se delavci bolj zavzamejo za proizvodnost.

Govorec o razmerju med rav-

mno mezd in obsegu proizvodnje, je poudaril, da je vlada že sklenila, da bo to spravila v sklad, in sicer 1. oktobra, kar zadeva raven mezd, in 1. aprila prihodnjega leta, kar zadeva obseg proizvodnje.

Zatem je govoril o polni zaposlenosti, ki po njegovem mnenju ni v tem, da bi vsakomur obljubili, da bo še naprej delal tam, kjer je, marveč da se vsakomur zagotovi, da ne bo žrtev konjunkturalne ali majavega gospodarstva. »S polno zaposlenostjo,« je nadaljeval Mendès-France, »naj bi vzpostavili ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem po delovni sili.« V ta namen bodo ustanovili sklad za zbiranje delovne sile.

Predsednik francoske vlade je zatem govoril o rekonverziji, o kateri je dejal, da terja posebne in raznovrstne ukrepe. Ko se je dotaknil tistih krogov, ki so vznemirjeni zaradi rekonverzije, je poudaril, da njegova vlada ne namerava pri tem uporabljati prisilnih ukrepov, marveč želi proizvajalcem, ki so pripravljeni izvesti rekonverzijo svojih podjetij, dati pod najboljšimi pogoji na razpolago potrebna sredstva.

Po Mendès-Franceu je govorilo še več drugih poslancev.

Foster Dulles o Balkanski zvezi

Internacionalizacija atomske energije v mirnodobne namene tudi brez sodelovanja ZSSR

Washington, 10. avg. — Državni tajnik John Foster Dulles je v razgovoru z novinarji izjavil, da je vlada ZDA zadovoljna, da so Jugoslavija, Grčija in Turčija sklenile zvezno pogodbo. Izrazil je upanje, da se bo trem balkanskim deželam posrečilo še bolj razširiti svoje sodelovanje.

Izjavil je tudi, da vlada ZDA proučuje možnost ostvaritve ameriške predloga o internacionalizaciji uporabe atomske energije brez sodelovanja ZSSR. Sedaj obravnavajo to vprašanje glede na to, da je bilo stališče ZSSR v dosedanjih pogajanjih o načrtu predsednika Eisenhowerja o atomski energiji venomer odklonilno. ZDA nameravajo glede internacionalizacije uporabe atomske energije korakati naprej složno z drugimi deželami, ki hočejo pri tem pomagati, in s tistimi, ki bi utegnile imeti koristi od uporabe atomske energije v miroljubne namene. Vlada ZDA v ostalem še zmeraj pričakuje dokončni sovjetski odgovor na predlog predsednika Eisenhowerja. Vsi ameriški zavezniki so se seznanili s potekom zasebnih ameriško-sovjetskih razgovorov o tem vprašanju.

Na vprašanje, kaj bo vlada ZDA ukrenila spričo sovjetske propagande v zvezi z zadnjima sovjetskima notama, je Dulles odgovoril, da sta ti notii vplivali zgolj na javno mnenje Francije in Nemčije in da morata sedaj ti vladji z ustreznimi ukrepi ublažiti učinek sovjetske propagande.

Kar zadeva odgovor zahodnih velebil na zadnji sovjetski notii, bodo te, še preden bodo odgovorile nanju, seznanile z njuno vsebino države v sklopu Atlantskega pakta ter Nemčijo in Avstrijo.

Pariški odmev

Pariz, 10. avg. (AFP). — Vsi današnji pariški časniki priobčujejo obširne informacije o podpisovanju vojaške zveze balkanskih dežel. Razen splošnih potez pogodbe o zvezi priobčujejo nekateri časniki tudi lastne komentarje.

Vremensko poročilo

Stanje vremena danes ob 7. uri: Na hladni fronti v zvezi s področjem nizkega zračnega pritiska nad Dansko se je razvila južno od Alp malo aktivna sekundarna depresija. S tem doteka v naše kraje še toplotno južno strujanje, pričakovati pa je, da nas bo hladnejši zrak v toku noči prešel s kratkotrajnejšimi padavinami. V Jugoslaviji je bilo danes dopoldne v Sloveniji, Hrvaški in severnem Jadranu pretežno oblačno vreme, v ostalem delu države pa pretežno jasno vreme. Temperature so bile ob 10. uri v Sloveniji med 19 in 25 stopinj, v ostalih predelih pa med 27 in 32 stopinj. V Ljubljani je znašal zračni pritisk ob 7. uri zjutraj 753,5 mm, temperatura zraka 20,5, relativna vlažna 76%. Vremenska napoved za sredo, 11. avgusta. Ponoči se nekaj padavin, delno nevihtnega značaja. Podnevni postopno izboljšanje do manjše oblačnosti. V popoldanskih urah v alpskem svetu nagnenje h kratkim krajevnim ploham. Dnevne temperature do 20° C, na Primorskem do 28° C.

Splošno zadovoljstvo v Grčiji

Atenski politični krogi poudarjajo, da na blejski konferenci opravljeno delo presega meje treh držav — Časniki objavljajo celotno besedilo pogodb

Atene, 10. avg. (Tanjug). — Podpisovanje trojne zveze na Bledu je vzbudilo v Atenah splošno zadovoljstvo. V atenskih političnih krogih menijo, da so Jugoslavija, Grčija in Turčija s pogodbo o zvezi o političnem sodelovanju in medsebojni pomoči ustvarile še širše pogoje, ki bodo omogočili, da se bo na široko razvilo sodelovanje balkanskih narodov. Na blejski konferenci storjeno delo presega meje treh dežel. Poudarjajo v grških političnih krogih. V tem oziru je sklenjena zveza velikega mednarodnega pomena glede ohranitve miru in organizacije kolektivne varnosti. V Atenah tudi poudarjajo, da blejski sporazum čvrsto sloni na

načelih Ustanovne listine Združenih narodov in da zato pomeni velik prispevek narodov treh dežel h krepitvi te mednarodne organizacije.

Današnji atenski časniki na prvih straneh in z velikimi naslovi objavljajo poročila z Bleda o sklenitvi zveze. Vsi časniki v naslovih poudarjajo pomen sklenitve trojne zveze, kakor na pr. »Velikastna manifestacija trojnega sodelovanja«. »Balkanska zveza — zgodovinska etapa za ohranitev miru na Balkanu«, »Balkanska zveza instrument za zagotovitev miru«. Časniki objavljajo celotno besedilo sporazuma, izjave zunanjih ministrov treh dežel na tiskovni konferenci in nji-

hovo priporočilo za ustanovitev balkanske posvetovalne skupščine. Atenski politični krogi so s posebnim odobravanjem sprejeli reagiranje tujine na sklenitev balkanske zveze. Tu poudarjajo prisrčnost, s katero je svet sprejel to zvezo, zlasti pa pozornost, ki so jo posvetili Balkanski zvezi na sedežu Združenih narodov. Priporočilo zunanjih ministrov treh dežel o vzpostavitvi balkanske posvetovalne skupščine so sprejeli grški politični krogi s posebnim odobravanjem. Pri tem poudarjajo zadovoljstvo, da so tri dežele tako hitro uresničile zamisel, ki jo je sprožil predsednik grške vlade maršal Papagos med nedavnim obiskom predsednika republike maršala Tita v Atenah.

NAČRT O TURISTIČNI GRADITVI

V vseh republiških zvezah, kakor tudi v Turistični zvezi Jugoslavije sestavljajo te dni končni osnutek programa o desetletni turistični graditvi ter razvoju domačega in tujeega turizma pri nas. Tako bomo prvič dobili tudi na tem področju načrte s pogoji za turistično graditve v naši državi. Lahko rečemo, da turistični graditvi doslej nismo posvečali dovolj pozornosti. Vse smo prepustili bolj ali manj naključju, vse se je razvijalo mimo družbenih planov. Imeli nismo ne analize, ne študij, ki bi pokazale, kakaj gradimo ta hotel ali kopalnice prav na tem ali onem mestu, kakšne prometne zveze ima turistično področje z republiškim središčem, kakšne so komunale zadeve, higienske in zdravstvene razmere, gospodarsko zaledje za preskrbovanje, zemljepisna lega, klimatski in hidrografijski pogoji, naravne lepote itd.

Namesto vsega tega smo se navadno naslanjali na tradicijo in uglajena pota. Tako so imena starih in znanih turističnih krajev zmeraj ostajala v istem seznamu, vtem ko smo nova »odkrivali« le s težavo, in sicer navadno na podlagi subjektivnih vtisov.

Ob upoštevanju čedalje večjega pomena turizma za naše gospodarstvo so prišli turistični strokovnjaki do sklepa, da bi treba takšno prakso opustiti, saj imamo vse pogoje za prehod na temeljitejšo delo, na planirano turistično graditve. Ne le domači, marveč tudi tuji turizem se je uveljavil pri nas kot važna gospodarska panoga. Samo lani je imela Narodna banka FLRJ približno 1.300.000.000 din dohodkov od tujecev. Zato bi bilo zlasti važna, da bi kot prvi ukrep razširili hotelske zmogljivosti v že priljubljenih turističnih krajih, kakor so Dubrovnik, Zadar, Reka, dalje v tako imenovanih tranzitnih krajih, kakor so glavna mesta republike Beograd, poleg pa bi po važnosti prišli na vrsto kraji s splošno znanimi naravnimi lepotami (n. pr. Plitvička jezera), ki bi jih bilo treba bolje urediti, da bi potem privabljali mnogo več tujecev.

Program turistične graditve obsega tudi promet. V tej zvezi naši strokovnjaki poudarjajo, da bi bilo dobro, če bi v naslednjem obdobju vskladili graditve novih železnic in cest s turističnimi potrebami. Nešteto je primerov, ki kažejo, koliko cest smo zgradili, pozneje pa opustili (dentno gozdnih za prevoz lesa), čeprav bi zelo koristile turizmu. Tudi gozdne barake, zgrajene začasno za delavce, smo podrli, les pa porabili, namesto da bi jih uporabili za taborjenje.

Načrti o turistični graditvi v republikah naj bi napravili red v dosedanjem načinu graditve in urejanja turističnih krajev. Zato bo z generalnimi urbanističnimi načrti omogočeno, da ne bomo več gradili, kakor pride komu na misel, marveč v sklopu perspektivnih načrtov turistične gra-

ditve. Zato je Turistična zveza Srbije že napravila analizo z vsemi podatki za Vlasino, Kopaonik, Tara in Goč. Tudi v nekaterih krajih v Sloveniji in na Hrvaškem so to že storili.

Seveda vsega tega dela ne bodo mogle opraviti same turistične organizacije. Dale pa so pobudo in za pomoč se bodo obrnile na državne organe, da bi načrt turistične graditve vključili v splošni družbeni plan. Misel o ureditvi turističnih krajev pa bomo uresničili samo, če se bodo tega dela lotile vse komune

Pomanjkanje električne energije nujno narekuje povečanje trboveljske elektrarne

V termoelektrarni Trbovlje bodo postavili nov velik kotel in tretji turboagregat

Ze spomladi je bila ob razpravi o vzrokih hude stiske za elektriko, zlasti v januarju in februarju, poudarjena nujnost primerne rezervne zmogljivosti našega elektro gospodarstva za potrebe v zimski dobi, sicer se položaj spričo rastoče potrebe prihodnja leta lahko še bolj zaostrí. Za zimsko rezervo pa pridejo v poštev le termoelektrarne in pa akumulacijske hidroelektrarne.

Potrebo takšne rezervne zmogljivosti so nam znova potrdile težave, ki so se to poletje pojavile v našem elektro gospodarstvu. V trboveljski elektrarni smo morali ustaviti obratovanje velikega agregata za 24.000 kW, zaradi nujno potrebnega temeljitega popravila parne turbine. Iz enakih razlogov je ustavljeno obratovanje velenjske termoelektrarne. Obe turbini, trboveljski in velenjski, smo morali poslati v Nemčijo zaradi obnove. To samo po sebi še ne bi povzročilo težav, saj nam poletje druge elektrarne lahko dajejo dovolj energije. Toda doletel sta nas dve nezgodi. V termoelektrarni Brestanica je prišlo do hude okvare na generatorju, skoraj hkrati pa tudi na generatorju prvega agregata vuzeniške hidroelektrarne. Tako

sta poleg Trbovelj in Velenja (skupaj 29.000 kW) izpadli iz proizvodnje še elektrarna Brestanica (12.500 kW) in Vuzenica z enim agregatom (17.000 kW). V celoti je izpadlo okrog 60.000 kW zmogljivosti, kar naše elektro gospodarstvo precej občuti kljub poletju in ugodnemu stanju voda.

CIMPREJ MORAMO USTVARITI REZERVNO ZMOGLJIVOST

Veliki agregat v Trbovljah bo po večmesnih obnovitvenih delih spet začel obratovati čez dober teden, prvi agregat v Vuzenici pa v septembru, medtem ko bosta elektrarni v Velenju in Brestanici lahko znova obratovali šele konec leta. Zjaj pa pomislimo, v kakšen položaj bi prišli, če bi se nam taka nezgoda pripetila v januarju ali v februarju, ko je zaradi nizkega stanja voda položaj vsako leto najbolj kritičen. Zato si moramo čimprej ustvariti rezervno zmogljivost, ki je potrebna tudi zaradi tega, da zagotovimo obratovanje elektrarne v Kidričevem, ki mora dobiti potrebno energijo neprekinjeno tudi v dobi največje stiske za elektriko.

POVEČANJE ZMOGLJIVOSTI TRBOVELJSKE ELEKTRARNE ZA 26.000 kW

Glede na nastali položaj smo bili postavljeni pred vprašanje, kako v najkrajšem času povečati zmogljivost našega elektro gospodarstva v zimski dobi. Tu

Kakšne bodo nove cene moke in kruha

Ljubljana, 10. avgusta

Glede na nove predpise o prodajnih cenah za žito in moko so se raznesle govorice, da se bo moka v nadrobni prodaji podražila za okrog 10 din pri kilogramu in enako tudi kruh. Po informacijah, ki smo jih prejeli pa v resnici podražitev ne bo tolikšna. Kakor kažejo kalkulacije, bodo cene posameznim vrstam moke zvišane za 5,50 do 6,50 din pri kg. Verjetno bo mogoče izenačiti tudi razlike v prevoznih stroških, tako da bi bile cene v posameznih področjih Slovenije približno enake.

LJUBLJANČANI!

Danes ob 18. uri prispe v Ljubljano patrolja otrok padlih borcev, ki je šla po poti XIV. proletarske divizije »Borisa Kidriča«, ter se ob 18.30 pokloni herojem. Borbena Ljubljana naj se udeleži sprejema ob 18.30 na Trgu narodnih herojev, kjer naj se zberejo tudi vsi preživeli borci XIV. divizije iz pohoda na Štajersko!

GO ZB NOV

»Uvožene so, zato so tudi boljše«

Tovariš urednik, lani je naše podjetje začelo izdelovati obloge za zavore in spojke, za proizvodnjo in vzdrževanje našega parka, pa tudi za druge stroje, katerih delo je odvisno od teh izdelkov, posebno važne izdelke. Ker tovarna »TAM« v Mariboru edina izdeluje kamione v naši državi, so jo prek »Auto-Srbije« napotili na naše obloge. — Res, kakovost naših izdelkov glede na začetek ni bila enaka kakovosti izdelkov tujih tovarn, ki si že več let prizadevajo, da bi svoje izdelke izpopolnile. Kljub temu pa je mariborska tovarna automobilov porabila kakih 15 ton naših izdelkov. Vse njene pritožbe glede kakovosti je naše podjetje upoštevalo, tako da je na lastne stroške neustrezne izdelke sprejemalo nazaj. Dogažalo se je, da se je v mariborski tovarni to ali ono »zlamilo«. Celotna takšna izdelke so nam vračali in mi smo jih sprejemali. Dogažalo se je tudi, da so bili med vrnje-

nimi oblogami tudi polomljeni tuji izdelki.

Od decembra 1953 pa izdeluje naš kolektiv tako dobre obloge, da ustrezajo najvažnejšim tehničnim pogojem. Toda za tovarne voditelje tovarne avtomobilov v Mariboru to menda ni važno. Glavni inženir Popović nam je pokazal katalog neke tuje tvrdke, rekoč: »Poglejte, tu so tudi boljše izdelki in uvažamo jih iz tujine.« In pokazal nam je izdelke, ki naj bi, sodeč po katalogu, kljubovali temperaturi do 500 stopinj Celzija. Zaman smo skušali prepričati tovarniše, da to ne držijo. Vztrajali so pri svojem in se sklicevali na to, da gre za ugledno tuje podjetje in da nimajo razloga misliti drugače, kakor je rečeno v katalogu.

Lotili smo se preizkušanja v njihovem laboratoriju. Praktično se je pokazalo, da so prav tisti »najboljši« izdelki, garantirani za 500 stopinj Celzija, razpadli na koščke že pri temperaturi 400 stopinj Celzija. Potem sem vprašal tovarniše, kaj mislijo zdaj. Skomizgnili so z rameni in priznali, da nimajo prav. Naše obloge pa so odlično prestale preizkušnje. Potem smo jih tudi praktično preizkusili na njihovem kamionu in spet so imeli prednost pred tujimi izdelki, ki jih uvažamo.

Čudno pa se nam zdi, da je po našem obisku in skupnem preizkušanju ostalo vse pri starem. Kaže, da je nekaterim tovarnišem iz TAM vseeno, kako in s kakšno hitrostjo se bo naša dežela otrsala uvoza in kako bodo naša podjetja napredovala glede izdelkov za izvoz, s tem pa tudi olajšala našo plačilno bilanco s tujino.

Ta primer odnosa »TAM« nasproti našemu podjetju z gospodarskega stališča ne govori v njihovo prid. Eno iz tujine uvožena obloga stane, če računamo vse koeficiente, kakih 14.000 din, kakor pravijo sami, naša pa stane približno 1300 din. Bilo bi nespretno trditi, da je v našem kolektivu vse v redu. Toda, tako kakor delajo tovarniši iz »TAM« ne bomo stvari zboljšali, marveč nasproti, samo zavlačevali. Če bi se vsi postavili na takšno stališče, bi nastalo vprašanje, kaj bo nastalo z našo industrializacijo.

Prepričan sem, da morajo tudi tovarniši v mariborski tovarni premagovati svoje težave. Prepričan sem tudi, da se njihovi izdelki po kakovosti ne morejo kosati z izdelki nekaterih tovarn v tujini, ki obratujejo že desetletja. Zato mislim, da bi bilo dobro, če bi tovarniši s tega vidika presojali in določali svoje ukrepe proti vsem, s katerimi imajo poslovne stike.

Dobrotvoje Obradović, direktor »Jugozbesta«, Mladenovac.

bomo mogli izogniti takojšnjemu začetku gradnje prve akumulacijske hidroelektrarne. Ze letos bomo verjetno začeli pripravljati dela za gradnjo akumulacijske hidroelektrarne Loh-nica na Pohorju, ki nam bo dajala izključno le zimsko energijo, in sicer okrog 100 milijonov kWh. Čedalje bolj aktualna pa postaja tudi gradnja druge akumulacijske hidroelektrarne na Idrijci, ki naj bi deloma služila izvozu električne energije.

F. S.

Časopisna podjetja dobijo regres

Zvezni izvršni svet je izdal odlok, po katerem bodo dobila časopisna podjetja za izdajanje dnevnikov, regres za razliko v ceni v višini 12 din za 1 kg za vse količine rotacijskega papirja po pogodbah, ki bodo priložene Narodni banki FLRJ po 1. avgustu 1954.

Za vse količine rotacijskega papirja, priložene Narodni banki FLRJ do 31. avgusta 1954, ne glede na to, ali so pogodbe teh količin v celoti izvršene in kalkulirane, ali pa so v teku izvršitve in fakturiranja, se priznava časopisnim podjetjem za izdajanje dnevnih časopisov regres v razliki med cen 90 din za kg in cenjo, po kateri je blago fakturirano.

Podpredsednik Edvard Kardelj sprejel delegacijo slovenskih obrtnikov

Ljubljana, 10. avgusta.

Podpredsednik Zveznega izvršnega Sveta Kardelj je danes sprejel v Ljubljani delegacijo predstavnikov republiške obrtne zbornice in državnih obrtnih mojstrov. Tovariš Kardelj se je skoraj dve uri razgovarjal s člani delegacije, ki so tovarniša pod-

predsednika seznanili s težavami, s katerimi se mora boriti socialistični sektor obrti.

Tovariš Kardelj je z zanimanjem poslušal predstavnike slovenskih obrtnikov, med drugim pa jih je opozoril, da že sedanji predpisi dajejo ljudskim odborom možnosti, da pravilno uredijo zadeve, ki zavirajo razvoj obrti, nov zakon o obrtništvu pa bo dokončno odprl možnosti za hitrejši razvoj socialističnega sektorja obrtništvu.

Rojaki iz Amerike na obisku

Iz ZDA je prispela na obisk v našo domovino skupina 21 rojakov-izseljencev, večinoma iz Chicaga in Clevelanda. Skupaj s to skupino je prispel tudi zaslužni napredni kulturni delavec med slovenskimi rojaki v Chicagu Anton Garden.

Hudo neurje nad Ljubljano in okolico

Ljubljana, 10. avgusta — Danes v zgodnjih popoldanskih urah je divjalo nad Ljubljano in okolico hudo neurje. Vihar je bil nekaj časa tako močan, da je lomil in ruval dreve. Tako n. pr. je v Jakopičevem dvoredov vihar izruval velik kostanj, ki se je zrušil na cesto in pri tem podrl še sosednji, manjši kostanj.

IZ PRAKSE NAŠIH SODIŠČ

Posledice pogodbe o skupnem življenju in dedovanju

V pravdi proti drugim zakonitim dedičem je tožitelj zahteval priznanje lastninskih pravic do imovine pokojnega Z., s katerim je že leta 1937 sklenil pogodbo o združitvi, skupnem življenju in dedovanju. Po tej pogodbi, ki sta jo obe stranki spoštovali in v vsem izpolnjevali, sta živel v skupnosti do leta 1950, in zato tožitelj meni, da mu pravica do pokojnikove imovine pripada na podlagi dedovanja.

Toženi so vsa dejstva v zvezi z obstojem, vsebino in izpolnjevanjem te pogodbe priznali kot točna, toda okrogno sodišče je vzelo temu zavrnilo tožbeni zahtevek, ker meni, da pogodba o dedovanju ne more biti podlaga za pridobitev dediščine. Na takšno stališče so se postavili tudi vrhovno sodišče republike, ker je zavrnilo tožiteljevo pritožbo in potrdilo sodbo okrognega sodišča.

Obe sodišči sta odločili o tej stvari preprosto in sploh nista obravnava in presojali bistvene zahteve tožbe, namreč, da gre tožitelju pravica do pokojnikove imovine na podlagi pogodbe, ne pa samo na podlagi dedovanja na podlagi pogodbe, kakor je mislil tudi sam tožitelj, ko je napadno postavil tožbeni zahtevek.

Zato je zvezni javni tožilec zahteval zaščito zakonitosti in Zvezno vrhovno sodišče je razveljavilo obe sodbi ter predmet vrnilo prvostopnemu sodišču v novo obravnavanje in sklepanje.

Drži, da sta po pravnih pravilih

in udomačeni praks naših sodišč priznani kot podlagi za pridobitev pravice do dediščine samo oporoka (izražena zadnja volja) in aerodstvo (z dedovanjem po zakonu). V tem primeru pa ne gre za to, da bi tožitelj podedoval imovino umrlega sopogodbnika, marveč gre za to, da tožitelj zahteva, naj mu priznajo pravico do te zapuščine na podlagi pogodbe. Tožitelj trdi, da je pogodbo v vsem izpolnjeval, izpolnjeval pa jo je tudi sopogodbnik Z., doktor je živel. Zato jo je tudi on izpolnjeval, kolikor se tiče tistih pogodbenih odnosov, ki so nastali, dokler je živel. Teh dejstev sploh ni nihče izpodbijal, niti dvomil o njih, in treba jih je torej sprejeti kot resnična.

Prvo- in drugostopno sodišče sta kršili zakon s tem, da sta o tej zadevi razpravljali delno in enostransko, ker sta se že vnaprej postavili na pravno stališče, da pogodba, na katero se tožitelj sklicuje, ne more sprožiti nobenih pravnih posledic samo zato, ker se imenuje »pogodba o dedovanju«. Obe sodišči se nista globlji v presojo veljavnosti te pogodbe, niti razpravljali o odnosih med pogodbenikoma in o utemeljenosti tožbenega zahtevka v bistvu. Ker sta se omejili zgolj na preučevanje in presojo pravnega vprašanja, da si ni moč pridobiti pravice do dedovanja na podlagi pogodbe, sodišči nista razpravljali, ugotovili in pravno presodili vseh okoliščin, ki bi pojasnile pravo voljo sopogodbnikov in pravo

vsebinsko pogodbe. Če namreč tožitelj ne more zahtevati, da mu priznajo pravico do stvari iz te zapuščine na podlagi dedovanja, se more in mora razpravljati in sklepati o tem, ali takšna njegova pravica sicer izvira iz pogodbe. Iz podatkov o vsebini te pogodbe je videti, da so bile z njo predvidene določene pravice in obveznosti, take ko je sopogodbnik živel, kakor tudi za primer njegove smrti.

V ponovnem razpravljanju in odločanju o tej zadevi bosta sodišči dolžni proučiti in presoditi vsa ta dejstva in pri tem upoštevati, da pogodbe nalagajo obveznosti, kolikor ne nasprotujejo zakonu ali morali, in da izražajo voljo strank ter kot takšne uživajo sodno zaščito.

Ne pozabite si ogledati naš paviljon na Mariborskem tednu!

Tovarna

Maribor

DNEVNA KRONIKA

Nad 1000 slovenskih otrok je letovalo v Avstriji

Ljubljana, 10. avg. Včeraj je odpotovala iz Ljubljane zadnja skupina slovenskih otrok, ki bo taborila v Debrichu ob Milstad-skem jezeru v Avstriji. Letos je letovalo v Avstriji skupno kakih 1100 otrok iz Slovenije in hrvaškega dela Istre, enako število avstrijskih otrok pa je prišlo na letovanje v severno hrvaško Primorje. Ta izmenjava otrok je bila izvedena po pogodbi med našimi oblastmi in avstrijsko soc. organizacijo »Kinderfreude« (otroško veselje).

Delegacija zahodnonemške socialistične mladine prispela v Split

Split, 10. avg. Delegacija zahodnonemške socialistične mladine, ki se mudi že nekaj dni v naši državi kot gost CK LM Jugoslavije, je danes prispela iz Sarajeva v Split. Z delegacijo sta prispela tudi člana zahodnonemškega parlamenta. Nemški gostje si bodo ogledali kulturne in zgodovinske spomenike Splita, Solina in Trogira ter tovarno plastičnih mas »Jugovinil«.

N. K.

Konferenca predstavnikov političnih organizacij okraja Ljubljana

Ljubljana, 10. avg. V Domu sindikatov v Ljubljani je bila danes konferenca predsednikov terenskih in občinskih odborov SZDL, zastopnikov sindikalnih organizacij in organizacij ZK mesta Ljubljane in oko-

lice. Na konferenci je bilj govora o nekaterih vprašanih zunanje politike. Udeleženci konferen-ce, ki so se oglašili v razpravi, so pokazali popolno soglasnost s politiko naših vodilnih političnih predstavnikov. S posebnim zadovoljstvom so omenjali uspeh naše diplomacije, ki je dosežena z večerajšnjim podpisom Balkanskega sporazuma.

K. M.

Ze zdaj se pripravljajo na proslavo na Ostrožnem

V Grižah računajo, da pojdejo na proslavo na Ostrožno skoraj vsi prebivalci, doma bodo ostali le bolniki, starčki in otroci. Pred proslavo bodo od Sempetra do Ostrožnega pomagali postavljati slavoloke.

V nedeljo 15. avgusta bodo v čast prazniku »Stajerska v borbi« odkrili v Vitanju spomenik talcem. Hkrati bodo odprli prosvetni dom, na katerem je vzidana spominska plošča žrtvam fašizma. Denar za dom je prispevala KZ, ves les pa so podarili okoliški kmetje.

Organizacija ZB Selnica ob Dravi se pridno pripravlja na proslavo »Stajerska v borbi«. Doslej se je prijavilo že več kot 500 prebivalcev. Iz elektrarne Fala pojdejo skoraj vsi člani delovnega kolektiva.

Novi kovanci

Z odlokom Zveznega izvršnega sveta je Narodna Banka FLRJ pooblaščenca izročiti v obtok nove aluminijaste kovance po 5, 2 in 1 dinar.

Devizni tečaj 10. avgusta 1954

POSEBEN SESTANEK 10. AVGUSTA 1954

Valuta	Ljubljana	Zagreb	Sred. drž.	Ažlo v x
100 nemških mark	20.900.—	20.083.—	20.393.67	185.51
100 lit Gorica	107.50	—	107.50	123.96

Pripombe: Na današnjem posebnem sestanku je Narodna banka prodajala na vseh deviznih obračunskih mestih le DM, na deviznem obračunskem mestu v Ljubljani pa tudi Gor. Lit. Zadržanih je ostalo 1 milijon neprodanih pri limitu 107.50. Povpraševanje po ameriškem dolarju in ostalih evršnih devizah je bilo veliko in je ostalo v celoti nepokrito. Prihodnji posebni sestanki bo 21. avgusta.

MED INDONEZIJSKIMI SOCIALISTI

Politična in ideološka gledišča

Obisk v industrijskem kraju Bandungu

Ze v Burmi so nam indonezijski socialisti pripovedovali, da je mesto Bandung, industrijski kraj v gorah zahodne Jave, tujnjava stranke. Bili smo veseli, ko smo po prihodu v Indonezijo zvedeli, da bomo obiskali to mesto.

V Bandungu smo prispeli proti večeru skupaj z mladimi, simpatičnim in bojevitim članom politbiroja Socialistične stranke Indonezije Subadjo. Tisti večer je bil sestanek socialistične strankine organizacije mesta Bandunga. Ker so bili obveščeni o našem prihodu, so naprosili tov. Milentija Popoviča, naj se udeleži sestanka in seznanji članne s socialističnim razvojem ter notranjo in zunanjo politiko Jugoslavije.

Dolga soba v hiši, kjer ima prostore tajništvo organizacije, je bila nabito polna. Mnogi so morali stati pri vratih in v sosednji sobi. Besede tov. Popoviča so vsi poslušali z največjim zanimanjem, potlej pa so ga začeli vpraševati o tem in onem. Vprašanja so bila zelo zanimiva, politično bolj zrela in teoretično bolj utemeljena od mnogih vprašanj, ki smo jih slišali v drugih deželah iz ust politično uglednejših ljudi. Iz teh vprašanj smo tudi povzeli, da si indonezijski socialisti niso na jasnem, kako je s komunizmom. To je nedvomno posledica bridkih izkušenj s kominformovsko stranko Indonezije, kakor tudi drugimi kominformovskimi strankami po svetu, ki so to ime zelo kompromitirale. Nekdo je vprašal, zakaj se Jugoslavlani imenujemo komuniste, če je naša praksa čisto socialistična. Pojasnila tov. Popoviča o tem, kaj je socializem in komunizem, kaj pa kominformizem in sovjetska birokracija, kakor tudi o tem, da se mi, jugoslovanski komunisti, borimo med drugim tudi zato, da vrnemo izrazu »komunizem« nje-

gov prejšnji pomen in ga popolnimo s stvarno vsebino, so sprejeli poslušalci z razumevanjem in živahnim odobravanjem.

Voditelji Socialistične stranke Indonezije so nam pravili, da sta bili sedanja socialistična in kominformovska stranka Indonezije še pred nekaj leti tesno povezani in da so bili celo sedanjí kominformovci z njimi v isti stranki. Vsi so se dolga leta vzgajali skupaj v duhu marksizma, leninizma in stalinizma, kakor pravijo. Stalinizem je zanje še zmeraj neprijetna dediščina. Hoteli bi postati dosledni socialisti in revolucionarji. Zato pravijo, da so z gledišč Jugoslavije, naša teorija in praksa zanje zelo važni.

Ko so kominformovci leta 1948 nastopili z orožjem v rokah proti mladi indonezijski republiki in ji zasadih nož v hrbet, so se socialisti ločili od njih. Socialistična stranka je začela šele zadnja leta nastopati s posebnim programom. Na prvem kongresu februarja 1952 v Bandungu so določili splošna programska načela, v katerih je rečeno, da temelji »Socialistična stranka Indonezije na Marxovem in Engesovem znanstvenem socializmu in da hoče vzpostaviti demokratično socialistično družbo.« Program govori o glavni nalogi, o socialističnem načrtnem gospodarstvu, v okviru katerega se lahko razvija kolektivna, pa tudi individualna in privatna lastnina, dalje o boju proti fevdalnim ostankom in birokratizmu, o razvijanju široke družbene demokracije na podlagi decentralizacije in o sodelovanju vsega ljudstva, zlasti delavcev in potrošnikov, v upravljanje proizvodnje.

Stranka pa še ni do kraja proučila vseh perečih vprašanj. Glavni odbor je sklenil, da bodo to storili na prihodnjem strankinem kongresu. Že prej pa bo-

do obširno razpravljali o vseh važnih vprašanjih. Socialistična stranka Indonezije je ideološko in politično enotna in zanjo niso značilni često povsem nasprotujoči si nazori, kakor so za Socialistično stranko Indije.

Aleksander Sokorac

Iredentistične grožnje

Demokratsko glasilo proti upravičeni zahtevi tržaških Slovencev, naj jim zagotove osnovne človeške pravice

Trst, 10. avgusta (Tanjug). — Krajevno demokratsko glasilo »Giornale di Trieste« je zagrozilo Trstu, da bi, če bi izobesili nad svojimi trgovinami tudi napise v slovenskem lastnikom trgovin v slovenskem jeziku, povzročili svoj »neogibni pogin«.

Časnik ne piše podrobneje o tem, kako bi dvojezični napisi pomenili za trgovce »pogin«. Razglasitev te grožnje je samo del vsakdanje gonje, ki jo uprizarja demokratsko glasilo proti upravičeni zahtevi tržaških Slovencev, naj jim naposled zagotove spoštovanje osnovnih človeških pravic v coni A STO in omogočijo

nemoten narodni razvoj, materin jezik pa priznajo kot enakopraven z italijanskim.

Videmski »Messaggero Veneto«, katerega glavni urednik je bivši vodja fašističnega oddelka za tisk in propagando med okupacijo Ljubljane, napada kot »provokacijo« izražanje upravičene zaskrbljenosti tržaških Slovencev za njihove narodne in človeške pravice pod morebitno italijansko upravo in dolži Slovence, da žele, da bi postal Trst »jabolko razдора«. »Messaggero Veneto« hkrati trdi, da Italija nikoli ni »uprizarjala pogromov nad slovenskim prebivalstvom.«

PRIPRAVE V LONDONU

Zahodni odgovor Moskvi

Tri zahodne vlade bodo odgovorile na zadnji sovjetski noti najbrž po debati v francoski narodni skupščini

London, 10. avgusta (Tanjug). — Predstavniki Velike Britanije, ZDA in Francije se bodo znova sestali jutri ali v četrtek v Londonu, da bodo nadaljevali razgovore o odgovoru zahodnih držav na dve zadnji sovjetski noti.

Ni dvoma, da bodo tri zahodne države odklonile predloge Molotova o sklicanju konference o splošni varnosti v Evropi. Pristojni angleški krogi pravijo, da med zahodnimi državami ni nobenega nesoglasja. Vprašanja, ki jih še zmeraj proučujejo izvedenci treh vlad, se nanašajo samo na formulacijo. London, Washington in Pariz so že povedali svoje mnenje o sklepih v razgovorih izvedencev minuli teden. Bistvo odgovora SZ je znano. Posebno pozornost opazovalcev pa vzbuja dejstvo, da zahodne države še zdaj niso poslale note Moskvi.

Eden glavnih vzrokov zavlačevanja naj bi bila bojazen treh vlad, da bi utegnili Moskva v primeru naglega odgovora storiti kako novo potezo in zmanjšati

upanje, da bo izid debate v francoski Narodni skupščini o EOS pozitiven. Zato pričakujejo, da bodo tri vlade poslale odgovor na sovjetsko noto po debati v francoski Narodni skupščini ali tik pred njo, da ne bi sovjetski vladi omogočile vplivati na njen izid.

Laburistična delegacija v Moskvi

Moskva, 10. avg. (AFP). Delegacija brit. Laburistične stranke pod vodstvom Clementa Attleeja je danes prispela v Moskvo. Britanski laburisti potujejo v Peking.

Avstrijski kancler bo obiskal ZDA

Dunaj, 7. avg. (Reuter). Davi je bilo na Dunaju uradno objavljeno, da je predsednik ZDA povabil avstrijskega kanclerja inž. Juliusa Raaba, naj obišče ZDA. Inž. Raab je vabilo sprejel in bo novembra odpotoval v ZDA.

DANES PO SVETU

ANAHRONIZEM

Vprašanje portugalskih posesti na indijskem podkontinentu je povzročilo veliko napetost med Indijo in Portugalsko. Imenjavni ostrih not je sledil izgon indijskega generalnega konzula iz Goe in portugalskem generalnega konzula iz Bombaja. Pristajši osvobodilnega gibanja Goe, pristajši združitev z Indijo, so prevzeli oblast v nekaterih vaseh. Za 15. avgust je predvidena še bolj množična akcija prostovoljcev osvobodilnega gibanja (Azad Goan Dal) za odstranitev portugalske oblasti.

Lizbonska vlada dolži Indijo, da se vmešava v portugalske notranje zadeve in da je zagrešila agresijo v Goe. Obrnila se je tudi na zvezo Atlantskega pakta. Voditelji osvobodilnega gibanja Goe so izjavili, da bodo svoj boj bili z mirnimi sredstvi. Portugalski so razglasili, da bodo uporabili orožje, če bi osvobodilno gibanje hotelo prevzeti oblast. Posamezni spopadi nikakor niso izključeni.

Gre za dvoje povsem nasprotujočih si stališč. Portugalsko stališče: Goe je neločljivo portugalsko ozemlje, na katerem izpolnjuje Portugalska »kriščanske« in »civilizatorske« poslanstvo. Indijsko stališče: portugalske kolonije so anahronizem. Goa ima pravico, da si pripravi osvoboditev in priključitev v Indijo.

Ni dvoma, da portugalska teza nikakor ni upravičena. Na Portugalska odpade komaj 5% prebivalcev portugalskih posesti v Indiji. »Civilizatorsko« poslanstvo Portugalske je treba pripisati, da prevlati Goe ne živjalo niti najosnovnejših demokratičnih pravic. Naprednejši Indijci so izpostavljeni neprestan represalijam, aretacijam in izgonom.

Portugalska oblast na indijskem ozemlju je res anahronizem, zlasti po vzpostavitvi neodvisnosti Indije. Vlada v New Delhiju je večkrat ponudila razgovore, ki bi privedli do ureditve tega vprašanja. Portugalska vlada pa je odklonila stiherni razgovor, katerega izhodišče ne bi bilo pripoznanje njenih »pravic« v Goe. Zdal je portugalska vlada namesto pogajanj, ki bi se nanašala na bistvo vprašanja, predlagala, naj bi poslali v Goe nevtralne opazovalce, ki bi preiskali značaj demonstracij. Tudi s tem predlogom očitno podpira svojo tezo o »agresiji«.

Zanimivo je, kdo je nastopil v obrambo portugalskih kolonialnih koristi. Med zahodnimi diplomati, ki so posredovali v New Delhiju, omenjajo zlasti predstavnika Italije. Vatikanski predstavnik je »zrazil zaskrbljenost spriču razvoja dogodkov v

zvezi s portugalskimi posestmi v Indiji. Oglasil se je tudi Franco. Predsednik južnoafriške vlade Matan predlagal tesnejše stike med Portugalsko južno Afriko za »obrambo« pred Indijo. Bil bi celo za vzpostavitev nekakšnega sanitarnega koridora okrog Indije. Mednarodni vatikanski-klerikalni in kolonialistični mehanizem se je spustil, ne privkraj, v protindijsko akcijo.

Indijska vlada je odločno zavrnila bojazen, izraženo v neki angleški noti, da bi utegnili uporabiti silo, in sicer s pojasnilom, da je Indija »stalno iskala mirno ureditev tega vprašanja s pogajanjem«. Portugalska nima kaj iskati na indijskem podkontinentu. G. A.

Z VSEH STRANI SVETA

SOVJETSKA ZVEZA

Izraelski demanti

Moskva, 10. avg. (Tanjug). Izraelsko poslanstvo v Moskvi je 5. avgusta poslalo zunanjemu ministru SZ noto, v kateri zanika vest TASS-a iz Tel Aviva, da se je Izrael obrnil na vlado ZDA z uradnim predlogom za sklenitev pakta o vzajemni obrambi. »To sporočilo« je rečeno v noti, »je popolnoma neutemeljeno in ga izraelsko poslanstvo odločno zanika.«

Demanti izraelskega poslanstva so objavili vsi moskovski časniki, češ da so »Izvestija« objavila 3. avgusta vest TASS-a iz Tel Aviva, da je Izrael ponudil ZDA sklenitev sporazuma o vzajemni obrambi. »To vest« je poudarjeno v obrazložitvi, »je TASS dobesedno prinesel od washingtonskega dopisnika telavivskega časnika Zmanim.«

JAPONSKA

Zunanja politika Liberalne stranke

Tokio, 10. avg. (Reuter). Generalni tajnik Japonske vlade Liberalne stranke Hajato Ikada je izjavil, da se bo Liberalna stranka v svoji zunanji politiki v prihodnje ravnala po Britancih, ker je ameriška zunanja politika utrpela poraz. Ikada je poudaril, da je britanska zunanja politika kakršno uveljavlja Anthony Eden, uspešna in da to potrjujejo tudi sadovi ženevske konference o Indokini.

INDONEZIJA

Izjava ministra za informacije

Djakarta, 10. avg. (AFP). Indonezijski minister za informacije Ferdinand Tobing je izjavil, da je po mnenju indonezijske vlade nepotreben ponoven sestanek dežel v sklopu Colombo konference, na katerem bi obravnavali vprašanje obrambnega pakta dežel v Jugovzhodni Aziji.

Predlog za sklenitev te konference je poslal indijski, indonezijski, burmanski in pakistanski vladi predsednik ceylonske vlade Kotelavala.

GOA

Deset tisoč vojakov

Bombaj, 10. avg. Indijska časopisna agencija poroča, da so, kakor iz-

javljajo iz Goe prihajajoči ljudje, portugalske oblasti osredotočile v Goe kakih 10.000 vojakov.

Indijski prostovoljci baje pripravljajo prihodnji teden obilnice razglasitve indijske neodvisnosti demonstracije in pohod v Goe.

AVSTRALIJA

Casey o azijskem obrambnem paktu

Canberra, 10. avg. (AFP). Avstralski zunanji minister Richard Casey je izjavil, da ureditev indokitskega vprašanja ne more okrepiti varnost Jugovzhodne Azije, v kolikor bi tu izgradili sistem kolektivne varnosti. Sklicujoč se na podporo za uresničitev takšnega obrambnega sistema, je Casey poudaril, da se bo Avstralija zavzemala za zagotovitev nacionalne neodvisnosti dežel Jugovzhodne Azije in zahtevala, naj tudi te dežele razpravljajo o svoji varnosti.

ANGLIJA

Kmetijska delegacija bo obiskala SZ

London, 10. avg. (Tanjug). Britansko ministarstvo za kmetijstvo je sprejelo povabilo sovjetskega ministristva za kmetijstvo, naj pošlje svojo delegacijo na kmetijsko razstavo SZ v Moskvo. V britanski delegaciji je pet vodilnih strokovnjakov za kmetijska vprašanja.

Delegacija bo ostala v Moskvi približno deset dni in bo gosti sovjetskega ministristva za kmetijstvo.

KENIJA

Preganjanje pripadnikov Mau-Mau

Nairobi, 10. avg. (AFP). V zadnjih 24 urah so kenijske policijske sile ubile 32 pripadnikov organizacije Mau Mau. Policijske sile izvajajo obsežne »bistilne operacije« po gozdnih področjih, na katerih prebivajo pripadniki plemena Kikuyu.

MAROKO

Izgredi v Marakešu

Marakeš, 10. avg. (AFP). V arabski četrti v Marakešu je bil sinoči z nožem zaklan policijski komisar. Napadca je na kraju samem ubil nek policist. V Casablanci so streljali na policijski avtomobil. Policija je tudi

odgovorila s streljanjem in ranila nekega Marokanca.

INDONEZIJA

Zoper azijski obrambni pakt

Djakarta, 10. avg. (AFP). Predsednik indonezijske vlade je danes izjavil, da se njegova dežela ne misli pridružiti paktu za obrambo jugovzhodne Azije. S tem je v resnici zanikal tiskovna poročila, po katerih namerava njegova vlada poslati opazovalca na pogajanja o sklenitvi omejenega pakta.

LAOS

Nevtralna komisija prispela v Vientian

Vientian, 10. avg. (AFP). Mednarodna komisija za nadzorstvo nad premirjem v Laosu je danes prispela iz New Delhija v Vientian. V njej so trije indijski, trije kanadski in dva poljska predstavnika. Komisija naj bi pripravila uvodno sporočilo še preden bi poslali v Laos pravo komisijo, določeno s sporazumom o premirju.

ZAHODNA NEMCIJA

Stavke na Bavarskem

Frankfurt 10. avg. (Reuter). Spričo delavske stavke v več kot 500 obravnavskih tovarnah postaja položaj čedalje bolj napet. Delavci so začeli stavkati z zahtevo, naj jim povišajo mezde in plače. Delavci, ki delajo na uro, zahtevajo zvišanje enourne mezde za 20 pfeningov, delavci, ki prejemale mesečne plače, pa zahtevajo povišanje plač za 20 odstotkov.

Kazno je, da je najbolj napeto v Münchenu in Nürnbergu, največjih bavarskih mestih. Delavci so danes postavili mnogo več stavkovnih straž kakor včeraj. Položaj še ni jasen. Stavka se je razmahnila predvsem v velikih tovarnah, položaj v majhnih tovarnah pa je težko kontrolirati.

V največjem zahodnonemškem mestu Hamburgu stavka že sedem dni približno 8400 delavcev javnih služb. Se nič ne kaže, da bo stavka v kratkem prenehala.

Poročilo, da so delodajalci v nekaterih tovarnah sklenili poseben sporazum z delavci o povišanju plač in mezd in da so se delavci vrnili na delo.

Finsko-sovjetski odnosi

Moskva, 10. avg. (Tanjug). — Med Finsko in Sovjetsko zvezo ni nobenih nerešljivih vprašanj,« je izjavil na današnji tiskovni konferenci predsednik finskega Sejma Fagerholm, ki je na čelu neke parlamentarne delegacije obiskal Sovjetsko zvezo.

Fagerholm je poudaril, da med obiskom v Sovjetski zvezi ni bilo političnih razgovorov, ker delegacija takšnih pooblastil ni imela in tudi ni bil to cilj nje-nega obiska.

Zgodovinski dnevi na Bledu

Grški zunanji minister g. Stefanos Stefanopolos in naš državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović podpisujeta pogodbo o zvezi, političnem sodelovanju in medsebojni pomoči med Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo

Po podpisu pogodbe je predsednik Tito priredil na Bledu s.ečan sprejem, ki so se ga udeležili člani vseh treh delegacij, diplomatski zbor in drugi gostje. Na sliki: predsednik Tito pozdravlja tuje diplomate

Minister Stefanopolos se razgovarja z Jovanko Broz

Predsednik Tito med svojimi gosti

Člani delegacij balkanskih držav so med blejsko konferenco prirejali tudi krajše izlete. Na sliki: skupina delegatov ob Bohinjskem jezeru

KULTURNI OBZORNIK

ZAPISKI OB IZISLI KNJIGI

O preizkušnjah in preizkušencih

Najzvestejši zaveznik in najdvanečji pomagač slehernega propadlega režima, sleherne v krvi zadušene ideologije, je človeška pozabljenost, pogostokrat odločilna koristna, toda večkrat zavratna opojna lastnost, da z instinktivno gotovostjo izločimo iz sebe vse slabo, sramotno, mučno ali ponižajoče.

Podtalno življenje vseh aktiviranih razbojnikov, raznovrstnih fašističnih sistemov in njihovih demagoških »državotvornih Hitlerjevih rabljev se prav tako hrani s kisikom pozabljenosti. Vsi iz te družine, ki se jim je posrečilo prebresti nevarnosti, prvi veliki zamah roke pravice, diha jo v tem zraku s polnimi pljuči. In mi, namesto da bi poklicali na odgovornost slehernega krivca, oziroma da bi vsaj neprenehoma bdeli nad njihovimi dejanji, smo, komaj nekaj let po strahotah, ki si jih človek ne bi mogel niti zamisliti, priče po-

obsežno delo, ki je te dni izšlo iz tiska z naslovom »Zidovski almanah 1954« v založbi Zveze židovskih občin Jugoslavije.

Slehernej izveček iz te knjige, ki ima 300 strani, izpod peresa židovskih in tudi nežidovskih avtorjev spominja in postavlja pred sodišče človeške čistje nečlovečnosti fašizma. Knjiga je zlasti zanimiva po tem, da nam navaja mnogoštevilne, doslej neznane podatke iz slavni dni narodnoosvobodilne vojne, in sicer s prikazovanjem bojev — udeležencev in padlih mučencov židovskega rodu.

Največja vrednota te knjige pa je obsežna študija uglednega pravika in publicista dr. Alberta Weissa »Židje v novi Jugoslaviji«, kjer je podana plastična in bogato dokumentirana zgodovina razvoja in tragičnih kriz židovstva v Jugoslaviji. V svojem zaključnem delu pa nas avtor seznanja s perečimi vprašanji številno skrčene, toda po svoji solidarnosti in borbenosti ter delovnem poletu pomembne skupine jugoslovanskih Židov. Na malone petdesetih straneh nam daje ta študija neznane podatke o Židih, borcih v NOV in v prejšnjih jugoslovanskih levčarskih gibanjih, ki so utrli pot jugoslovanski revoluciji.

Razen tega je v almanahu med drugim objavljena pripo-

vedka Ive Andriča »Bifé Titanica, črtica Andreja Dejaka »Nemški dijak«, zapiski vojvodinskih in madžarskih pisateljev Istvana Brauna-Quasimoda in Gyula Lukacza, zatem prispevki Fride Filipovičeve, Ljubose Josića, Isaka Samokovlje, Stanislava Vindvera, Miodraga Pešića in drugih.

Publicistični del obsega študije Zdenka Löwenthala, Monija Fincija, Lisi Mevorah — Petrovičeve, Lavoslava Kadelburga in drugih o posameznih momentih iz življenja in dela Židov v Jugoslaviji.

Posebej je treba omeniti tople vrstice akademskega slikarja Aleksa Celebonoviča, posvečene dvojici nadarjenih jugoslovanskih slikarjev in revolucionarjev židovskega rodu Bori Barohu in Danijelu Ozmi, ki ju je doletela mučniška smrt. V almanahu je objavljen tudi nekaj njunih slik.

Zanimiv je tudi članek izrednega izraelskega poslanika v Beogradu dr. Ezre Jorana o prvih petih letih samostojne izraelske države.

Požrtvovalnost ob izdaji knjige take vrste je dokaz življenjske sile zdesetkane skupnosti jugoslovanskih Židov, dokaz neomajnega duha v trpljenju prekaljene peščice ljudi, ki prosto dela v svobodni domovini.

Jožef Debrečni

Miroslav Kraljević: Avtoportret s pipo

Razstava ročnih del jugoslovanskih narodov

V starem dubrovniškem poslopju »Rupe«, v zahodnem delu starih zidov so v okviru početnih Iger nedavno odprli razstavo ročnih del narodov Jugoslavije. Pred 300 leti zgrajeno poslopje »Rupe« je bilo prvotno glavno skladišče žita v dubrovniški republiki, ime pa je dobilo po velikih shrambah. V začetku minulega stoletja so to žitnico spremenili v vojaško skladišče, pred tridesetimi leti pa v lapidarij in pomorski muzej.

Razstavo ročnih del naših narodov so namestili v veliki dvorani. Predmeti so razstavljeni po stenah in stenskih vitrinah ter večjih vitrinskih omarah, stojiščih pod oboki dobelih kamnitih nosilcev. Tako so prikazana ročna dela v tekstilih, lesu in keramiki. Vitrine s tekstilijami prikazujejo narodna ročna dela po posameznih republikah.

Davek na dohodek od kmetijstva

Letos naj bi prešli na novi način obdavčenja kmetov. Čeprav je ostalo pri obdavčenju dohodka v kmetijstvu, vendar prinaša novi sistem važne novosti. Določanje katastrskega dohodka za vsako kmečko gospodarstvo na podlagi okrajnega povprečja spravlja vse kmete, ki delajo v istih naravnih in gospodarskih pogojih, v enak položaj, to se pravi, da so njihove obveznosti do družbene skupnosti iste. Kdor več dela in žanje večje sadove svojega dela, več koristi gospodarski kreposti skupnosti, in zato bi bilo krivično, če bi mu naložili večje družbene obveznosti. Naposled je cilj novega sistema, da bodo kmetje vnaprej vedeli, kakšne so njihove obveznosti, da jim bodo že v začetku leta sporočili, koliko znašajo njihovi davki.

Doslej tega ni bilo moč storiti, ker so davčne oblasti po starem sistemu ugotovljale dohodek za minulo obdobje. Tudi za letošni kmetom še ni bilo moč povedati, kolikšni bodo davki, ker smo na prehodu iz starega v novi sistem. Potrebne so velike tehnične priprave. Vsakomur pa mora biti jasno, da bo treba že za letošni plačati davek po katastrskem dohodku. Vse akontacije so torej samočasne. Razen tega je prehod na novi sistem obdavčenja uzakonjen in zato so brez podlage, čisto pa tudi zlonamerne vesti, da ne bomo prešli na novi način obdavčenja po katastrskem dohodku. Ni dvoma, da so kmetje novi način obdavčenja sprejeli kot veliko olajšanje in izpodbudo za povečanje kmetijske proizvodnje.

Če pa pogledamo statistiko, kako daleč smo bili s proučevanjem elaboratov za obdavčenje po katastru do začetka avgusta, lahko po pravici ugotovimo, da s tempom uresničevanja novega sistema nihče ne more biti zadovoljen. Tako so v Srbiji od 222 administrativnih enot odmerili davke samo v 23 ljudskih odborih, v 118 ljudskih odborih se to delo še nadaljuje, v 11 pa se sploh še ni začelo. V ostalih republikah je zakasnitev še večja. Nekoliko boljši je položaj v Makedoniji, kjer so od 27 administrativnih enot odmerili davke v 15.

Ves davčni sistem sloni zdaj na načelih samoupravnosti ljudskih odborov, to se pravi lestvice katastrskega dohodka, oziroma stopnje dodatnega davka predpisujejo ljudski odbori. Zato nosijo tudi vsi odgovornost za funkcioniranje sistema. Katastrske komisije so vskladile te lestvice z okrajni in področni, ljudske republike pa so dajale okvirne za razpon stopenj. Mnogi ljudski odbori pa tega dela še niso končali in zato ni moč uporabiti določb zakonskih predpisov, da bi Zvezni izvršni svet in republiški izvršni sveti izrazili svoje pripombe k lestvicam katastrskega dohodka, ki so jih predpisali

Nekateri pravijo, da je obracun lestvic katastrskega dohodka bolj obremenil žitrodne kraje. Slišati je tudi povsem nasprotno trditve. Nekateri tudi trdijo, da so bolj obremenjeni vinogradi, sadovnjaki in vrtovi, da ni pravilno obracun dohodek od živinoreje, da je razpon med prvimi in osim razredom pri vsaki kulturi prevelik itd. Davčni sistem je zasnovan zelo elastično, tako da na široko omogoča ljudskemu odboru, da ga prilagodi krajevnim razmeram. To pa ni bistvenega pomena. Tudi če je v novem sistemu nekaj napak, jih ne bo težko odstraniti, če katastrskemu dohodku v prihodnje ne bomo prištevati ostalih dohodkov in če bomo z gospodarsko analizo prišli do pravih stopenj za dodatno obdavčenje po katastru. Seveda pa bo treba novi davčni sistem še izpopoljevati.

Marino Tartaglia: Moja žena

novnega spolnega oprasčanja. Kot sad podzavestnega stališča nekega pokolenja in njegovega nagonskega bežanja pred mučnimi prividi kupov trupel je sledilo obdobje najširšega vključevanja v politično, gospodarsko in javno življenje številnih ubjalcev, ki se jim je posrečilo ostati na svobodi, počeni od krvavih generalov kova Greisenau, Manstein, von List, prek nacističnih »znanstvenikov«, ki so pripravljali rasno vojno, vse do široke množice majhnih nacistov. Rehabilitacija vojnih zločincev prehaja že v nesmiselnost.

Iz tematike književnosti in publicistike prav tako čedalje bolj izginja ta veliki motiv. Poštena razčlemba brezumne dobe, etično samoprotčenje pisatelja kaže, da se potaplja v morju perečih dogodkov, ki preprosto prehitevajo drug drugega. Zato lahko smatramo, da moralno uslugo in dopolnjevanje praznine

Dva nova kratkometražna filma

»Človek in voda«

V podjetju »Lovčen-film« so dokončali kratkometražni film »Človek in voda« po scenariju, ki so ga napisali Milorad Djukanović, Vladimir Kolar in Zdravko Velimirovič. Režiserja filma sta Zdravko Velimirovič in Milorad Djukanović. Snemalec je Stevo Lepetič.

Film prikazuje življenje ljudi na obali Skadrskega jezera.

»Dežela vstajek«

V podjetju »Avala-film« so dokončali kratkometražni film »Dežela vstajek«. Scenarij za ta film je napisal književnik Milorad Panič-Supre. Režirala sta ga Vera in Ljubisa Jocić, snemal pa ga je Jovan Ivanović.

Film so snemali ob 150-letnici prve srbske vstaje in prikazuje z izvirnimi dokumenti ta veliki dogodek v zgodovini srbskega naroda.

Nov film »Sonce nad Jadranom«

Reka, 10. avg. Domače filmsko podjetje »Jadran-film« iz Zagreba in podjetje »Cronos« iz Münchena sta začela te dni snemati nov umetniški film »Sonce nad Jadranom«. Film je režiral Nemeč Ubel, ki je napisal tudi scenarij. Svetovalec v režiji je Milan Katič. »Sonce nad Jadranom« je lažje filmsko delo, v katerem je obdelana zgodba o treh nemških in enem jugoslovanskem študentu, ki se seznanijo med oddihom na Jadranu. Skupno preživljajo vrsto komičnih dogodivščin, seveda ob obveznem ljubzenemskem zapletu. V glavnih vlogah nastopajo nemški igralci Pero Alexander,

Slajzni in akustični prostori, ki so na razpolago v Salzburgu, se sami vaujljejo prirediteljem. Tako je velik del prireditev posvečen komorni glasbi, ki prihaja v Mozartevu in posebno v Rezidenčni do popolnega izraza. Z ozirom na internacionalni značaj festivala, so znani prireditelji pritegnili k sodelovanju nemške umetnike svetovnega slovesa. Tako sodelujejo letos dirigenti Dimitrij Mitropoulos in Guido Cantelli, godalni kvartet »Quartetto Italiano«, trio Fischer, Schneiderhan, Malnarđi, slavna violončalka Jehudi Menuhin in Natan Milstein ter pianista Edwin Fischer in Gesa Anda.

Colotni festival je razdeljen na 5 tednov. Menjajo se vrtilo operne in baletne predstave, solistični, komorni, orkestralni in drugi koncerti.

Dunajska državna opera daje poleg že omenjene novitete »Penelope« Mozartovi operi »Don Juan« in »Così fan tutte«, Stravosovo »Ariadno« in Weberovo »Čarostrelca«, seveda z nekaj repitami.

Balet dunajske državnne opere daje en baletni večer. Na sporedu so trije kratki baleti Mozarta, Honeg-

„Žal, je že vse zasedeno!“

Tako je moral letos upravni odbor Mariborskega tedna odgovoriti mnogim podjetjem, ki so želela razstavljati. Razpoložljive

V paviljonu tovarne »Zlatorog« sklepajo pogodbe

razstavne površine je pač še vedno premalo. Tako je bilo namreč tudi lani, medtem ko je predlanskim — na prvem povojnem Tednu — ostala nezasedena kar četrtina zaprta površina. Številskami: predlanskim je uprava Mariborskega tedna razpolagala s 1626 m² zaprtega razstavišča, lani z 2658 m², letos pa s 3051 m².

Nekoliko drugače je s številom razstavljalcev. Predlanskim jih je bilo 113 (izven Slovenije le varaždinski tovarni »Varteks« in »Kalnik«, lani 159 (44 podjetij iz drugih republik), letos pa le 140. Vzrok: številna podjetja so zahtevala tako velike prostore, da tudi povečana razstavna površina ni bila dovoljna niti za lanskoletno število razstavljalcev, kaj šele za precej večje število letošnjih prosilcev.

Vse to nedvomno zgornjo dokazuje, da se je Mariborski teden močno uveljavil. Sicer je tudi za malodane vse predvojnne tedne vladalo veliko zanimanje, toda bili so vsi skoraj zgolj raz-

stavci, ki naj bi s kakovostnimi kulturnimi, športnimi in drugimi prireditvami pomagali razvoju turizma. Odtlej pa se je marsi-

bolj stopnjujoča se konkurenca je napolila v Maribor nove razstavljalce iz raznih predelov države. Maribor namreč ni le naše največje industrijsko središče, katerega proizvajalci med Tednom prodajajo zaloge blaga svojim starim in novim kupcem iz najoddaljenejših krajev Jugoslavije, marveč je s svojim kaj bogatim zaledjem vred hkrati tudi eno dokaj velikih potrošnih središč. Zato je prav, da Mariborski teden iz leta v leto privablja iz drugih jugoslovanskih republik in iz ostalih krajev Slovenije več in več proizvajalcev v mariborskem industrijskem središču iskanega blaga, prav pa je tudi, da se veletrgovina, ki zadeva Maribor, organizira v Mariboru. Zaradi tega je Mariborski teden predvsem komercialna prireditev, hkrati pa seveda tudi dokaj koristen seznanjevalec široke javnosti z zboljševanjem kakovosti in pestrosti domačega blaga.

Niso pretirane trditve mnogih, da je Mariborski teden dobil že lani, a še bolj letos vsebinsko največje gospodarske prireditve v Sloveniji. — Res je, da bi Teden, ki je s svojimi razstavami

že zdaj največja gospodarska prireditev v Sloveniji, še mnogo pridobil v tem pogledu, če bi njegovi prostori bili primernejši. Na eni strani namreč niso dovolj veliki, na drugi strani pa mariborski urbanistični načrt ni prizanesel predelu mesta, kjer so zdaj razstavišča.

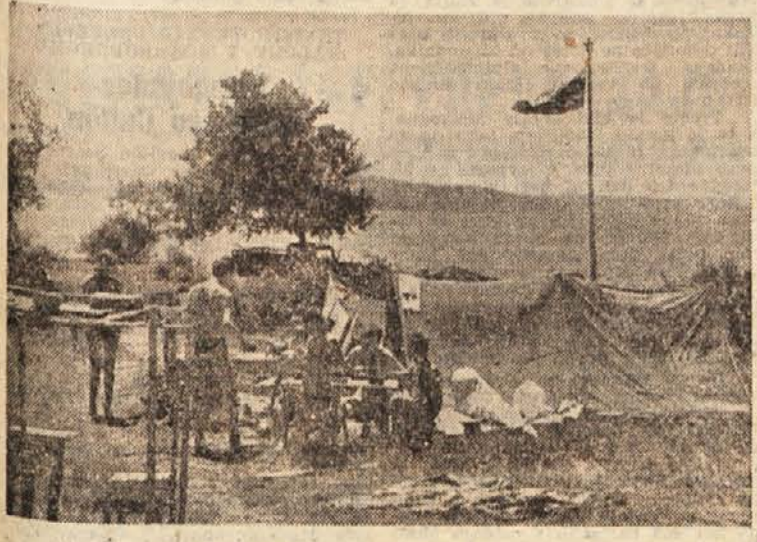
Spričo vsega tega je bila uprava Mariborskega tedna prišljena začeti iskati nov primeren prostor, ki bi lahko najbolje služil temu namenu. Odločila se je za prostor ob levi dravski obali od železniškega proti glavneemu mostu. Na njem bi morali pomagoma zrasti primerni objekti, ki pa naj ne bi služili samo Mariborskemu tednu, temveč — kot zaprti zimski športni prostori, koncertna dvorana in podobno — tudi kulturnim ustanovam, športnim društvom in drugim organizacijam.

Seveda, najtežje vprašanje so finančna sredstva. Poti do njih je več, toda kaže, da se gospodarstveniki nagibajo precej složno k možnosti, ki predvideva ustanovitev finančno samostojnega zavoda.

Tovariš Miha Marinko pred paviljonom »Jugoalko«

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Popoldanski posvet mladih tabornikov

RUTICA

Dar ob letovanju

Rutico mi je Neček prinesel, rutico lepo iz daljne tujne, bila preporna je same miline, ko mi jo je iz kovečka stresel.

Sam v trgovini jo je izbral, kar sam mi izbral je barvo zeleno, saj ljubi to barvo kakor nobeno, tudi po vzorcu se je oziral.

Se jo je mamiči svoji podaril, bila pa je prav iz iste tkanine, prav tako dolga in iste širine. Vem, da me je bogato obdaril.

Gleda me, ko po rutici sežem in kadar denem jo tiho na rame, gleda na rutico, gleda še name, ki ji na rahlo ozle zavežem.

Zanjo odšel je precejšen denar, denarja ni dosti na letovanju, tudi zamudil je čas ob iskanju, da, prav zato mi še dražji je dar.

Vida Taufer

MATO LOVRAK: DVA PLAŠČA

V razredu učitelja Matije je pritrjen na steno dolg obešalnik. Nekega jutra je bilo ob njem mnogo solza. Pravzaprav pod žebljem, pod prvim po vrsti. Dogodka ni bilo mogoče opazovati. Zgodil se je nenadoma. Bil je kratek. Pravzaprav trenuten.

Solarček Drago stoji pod prvim žebljem s plaščem čez roko, a solze mu v curku teko. Zalostno je gledati jokajočega človeka, še huje pa je gledati jokajočega otroka. Ko pa joče Drago, tedaj se zdi, da bo planilo v jok vse, kar je v razredu. Njegove solze so iskrene. Zalost mu prihaja iz globine duše. Ta mali deček se ne cmeri za vsako malenkost. Mora biti že vsakod, da mu pri teko solze.

Učitelj Matej vzkligne: »Mar bo mo današnji dan pričeli s solzami?! Kaj se je zgodilo, Drago?«

»Zdravko me je udaril s pestjo po obrazu.«

Ostali solarji pa: »S silo ga je! Vse zvezde je moral videti. Menda ga je treščil v rebra, ne pa po glavi.«

»Ne po rebrih ne po glavi! Kaj se to pravi s pestjo suvati tovariša?! Kje so te le tega naučili?«

»V kinu! Zdravko gleda filme, v katerih se igralci prelepajo in ubijajo.«

»Vsak teden kupuje časnik, v katerem bere strahotne zgodbe...«

Učitelj jih prekine: »Kako to, da se roka stisne v pest za udarec?! Mar ni take roke, ki bi se razširila, da bi izročila tovarišu dar? Kje je roka, ki bi se stegnila za rokovanje ali pa da bi objela tovariša?«

»Moja roka dela tako,« jeclja Drago in iskreno govori. »Zdravko me je pa udaril po čeljusti, kjer mi manjkajo trije zobje. Zdravnik mi jih je včeraj izpulil.«

Morda se je zdelo kakemu dijaku smešno, da se Drago boji za čeljust, iz katere so mu izpulili zobje. Verdar so bili vsi tihi. Vsi so sočustvovali s tovarišem, ki mu niso prenehale liti solze.

Moreč molk prekine Zdravko. »Zakaj pa ne vprašate, čemu sem ga udaril?«

Ohoho, so se začudili dijaki. Kako pa Zdravko govori? To se bo učitelj razhudil. Saj je že davno znano, o tem jim je učitelj stokrat govoril, da solarji ne smejo sami kaznovati drug drugega. Učitelj sme soditi in kaznovati. Samo ena izjema je. Opravičljiva je samo ena zasnica.

»Mar ti je Drago zmerjal mu mo?« povprašajo solarji.

»To ne, toda obesil je svoj plašč na moj žebelj.«

»Na kakšen žebelj?«

»Na ta prvi.«

»To je tvoj žebelj?«

»Da.«

Ta Zdravkov zagovor je razvedril razred. Kot veter je prišel, ki v naravi razganja oblake. Učitelj sede, da bi se pogovoril z učenci. Kako si lahko Zdravko lasti prvi žebelj na obešalniku? V katerem zakonu piše, da je njegov? Mar zato, ker si ga je prilastil in ga sedaj brani s pestjo? Če pride nekdo pred njim v razred, zakaj ne bi smel obesiti svojega plašča na prvi žebelj?.. Drugi solarji pripominjajo, kako jim je vseeno, na katerem žeblju visi njihov plašč. Čemu bi se prepirali? Lepše je živeti v miru. Nekateri solarji so dejali, da celo radi obešajo plašče na zadnje žeblje. Žebelj je pač žebelj. Saj prvi ni srebrn pa tudi zlat ne... Pa čeprav bi bil...

Učitelj se tako počasi in mirno pogovarja z učenci. Besede padajo na Zdravkova ramena ko teško breme. Strašno je to. Ko nosi strico na hrbtnu, je to pravo veselje. Ko si naloži vrečko moke, je pravi užitek. Toda te besede? Strašna, mučna teža, ki ga pritiska do tal...

Veliko je Zdravko zvedel iz tega pogovora z učenci. Besede padajo na Zdravkovo ramena ko teško breme. Strašno je to. Ko nosi strico na hrbtnu, je to pravo veselje. Ko si naloži vrečko moke, je pravi užitek. Toda te besede? Strašna, mučna teža, ki ga pritiska do tal...

Tretji dan se je učitelj spet veselo sprevedil proti plaščema, pa je takole dejal:

»Kaj vidim? Kje pa je rokav modrega plašča?«

»Na ramenu sivega!«, so odgovorili solarji.

»Kdo ga je tako postavil?«

»Nihče, plašča sama. Ko sta ju obešala na žeblje.«

»O, kako je to lepo. Dva mala plašča v objemu.«

Zdravko molči. Drago je vesel. Obraz mu žari, oči mu sijajo.

Cetrtega dne učitelj ni šel k plaščema na zadnje žeblje, pač pa se je petega dne napotil naravnost k njima, ko je vstopil v razred: »Kaj vidijo moje oči: rokav plavega plašča je objel sivi plašč. Rokav sivega je objel plavega. Ne, ne, otroci, vi me varate. Gotovo je to storil nekdo izmed vas.«

Otroci pa so kričali: »Ne, ne! Nihče se ni dotaknil teh dveh plaščev. Zdravko in Drago sta jih obešala na obešalnik in šla vsak na svoj prostor.«

»Torej se dogaja čudež?«

»Čudežev ni.«

»Tako je, otroci, rokavi se slučajno objamejo. Čeprav je tako, mi je vendar prijetno, ko ju gledam. Ne morem se ju dovolj nagledati.«

Tedaj poskoči Drago: »Z Zdravkom sva prijatelja, skupaj hodiva iz šole domov. Zdravko me je objel. Jaz pa sem mu dal dve smokvi.«

Solarji so presenečeni. Povprašajo Zdravka, če govori Drago resnico. Ta samo z glavo prikima. Učitelj se ustavi pred klopmi. Zdravko je oproščen nadaljnje kazni. Ni mu več treba ostajati po šoli. Plašča pa? Tudi ta dva si lahko zbrata žebelj.

Naslednjega dne. Dragov plašč visi na zadnjem žeblju, prav tako tudi Zdravkov.

Plašča. Naša plašča. Cel razred ju ima rad, ko da bi bila živi bitji. Kot znanca, kot prijatelja ju imajo radi.

V Zdravkovemu plašču je podloga. Pod njo se je nekaj skrilo. Nekaj majhnega. Pod njo se je skrilo zrno obzirnosti. Ob tej pa mato skrbnosti.

In plašč učenca Draga? — Tudi ta je podložen. Pod podlogo je toplo vse do odhoda iz šole. Pod podlogo tega plašča je nekaj česar v Zdravkovemu plašču ni. Nanjo je našel žep. Na levi strani poleg sreca. Dviga se pri bitju. Zdi se, ko da je srce skočilo v žep.

Bor in mak

Sredi žita, sredi klasja mlad nadutež — mak rdi, skromen stavec sredi loga — bor zelen v nebo kipi.

»Glej mi kapo rdečo, boru mak se roga, ves bleščec.«

»kakšen pa si ti, starina? iglast ves in ves bodeč!«

Skromni stavec, bor bodeči maku nič ne odgovori, modrec ve: nadutost slednja s časom v nič se izgubi...

Rahla sapica zapiha, mak zaniha, ves droban; kaj bi boru piš slabotni — trdno on stoji, vzravnani!

Mak zaveka: »Joj mi kape, vanjo pihati nikar — v bor mi, veter, zavihari — on je grd, bodeč in stari!«

Skromni stavec, bor bodeči maku nič ne odgovori, modrec ve: nadutost slednja s časom v nič se izgubi...

Burja sname kapo maku, strf poleže na zemljo, dolga leta so minula, bor pa še kipi v nebo!

Danilo Gorinšek

ZADEL SEM PTICO

Fračo sem imel že davno zelo rad. Vedno sem jo nosil v žepu. Nikamor nisem šel brez nje. Nategnil gumo, in nato gledati zadetega ptiča, kako prhuta po prahu, to je bil zame užitek.

Rad sem jo imel, čeprav sem doživljal zaradi nje neprijetnosti. Koliko oken sem razbil in kolikokrat so me zaradi tega nabili.

Mama mi je mnogo frač zlomila in jih vrgla v ogenj. Toda vse ni nič pomagalo. Fračo sem še dalje imel rad in jo nosil s seboj. Rad sem jo imel dokler se mi ni zgodilo nekaj, o čemer vam bom sedaj pripovedoval.

Bil sem na vasi pri sorodnikih. Zima je bila huda in snega je bilo zelo veliko. Lačni vrabec in senice so se spreletavali okoli koruznjaka, polnega koruze. Skril sem se pod pod s fračo v roki in čakal, da se bo približal kakšen ptič. Nenadoma je prhnila senica in sedla pod stre-

ho. Pričela je kljuvati koruzo. Morala je biti zelo lačna. V tem hipu sem nategnil gumo, nameril in kamenček je zadel nesrečno ptico. Nekajkrat je še mahnila s krili, nato se je zrušila v sneg. Malo je prhutala in žalostno čivkala. Nato je pa nenadoma povelsila krila, skrčila noge in ostala negibna. Iz glave, kamor sem jo zadel s kamnom, je še kapljala kri. Na snegu je bilo nekaj rdečih kapljic.

Kar hudo mi je bilo, ko sem jo gledal. Najhuje mi je pa bilo, ko je ta uboga ptičica tožno začivkala. Šel sem v hišo z očmi polnimi solz. Nisem mogel kositi. Še nekaj dni se mi je zdelo, da slišim žalostno čivkanje ubite senice. Tedaj sem vzela fračo, zlomil sem jo na drobne kose in jo vrgel v ogenj.

Od takrat nisem nikdar več vzela frače v roke, kaj šele, da bi streljal na ptice. Namesto tega sem jih vzljubil. In če sedaj vidim koga, da jih preganja, ga oštejem in tudi mojim prijateljem dopovedujem, kako je treba ptice spoštovati in

jih varovati. Pozimi mečem vsak dan ptičam drobtine, poleti pa s prijatelji pazim, da se nihče ne dotika njihovih gnezd.

J. R.

Tanja čara

Čira, čara, čira, čara, naša punčka Tanja čara. V lončku črna tekočina, še bolj črna kot temina, ki se plazi v temni noči po kotlih v podrti koči. Zdaj, in zdaj zasika plamen bolj svetel kot sončni kamen. Temne sence v mrak razmeče, iskre žarke in blesteče.

Čira, čara, čira, čara — — čudež k Tanjici ne mara. Treski že črna tekočina Tanji se po tleh razlije — — zdaj je konec čarovnijel!

Golar Manko

Učitelj prekine razgovor. Vstane ko pravičen sodnik, ki je končal razpravo. Izreče obsodbo:

»Zdravka bomo takole kaznovali za udarec po glavi: štirinajst dni bo ostajal delj časa v šoli. Pol ure delj.«

»To je zapor!« kriči sodna dvorana — učenec v razredu.

Učitelj pa nadaljuje: »Zdravko in Drago!«

»Prosim, tovariš učitelj!«

»Vzemita plašča. Tako, sedaj ju pa obesita na en žebelj. Ne na prvega!«

»Obesila ga bova na desetega!«

»Ne!«

»Kam pa?«

»Na zadnjega.«

Obsodba je ostra. In zanimiva. Solarji so dan po obsodbi pogledali na zadnji žebelj. Točno. Na njem visita dva plašča. Sivi in modri. Učitelj stopi tja proti zadnjemu žeblju in povpraša:

»Čigava sta ta dva plašča?«

Zdravko vstane: »Moj.«

Drago pa poskoči z nasmehom: »In moj.«

»Kako lepo se ujemata siva in modra barva.«

Naslednjega dne je bilo prav tako. Učitelj je šel do zadnjega žeblja in vprašal: »Čigava sta plašča?«

Zdravko je odgovoril navadno, šolsko. Drago je pa ko ptiček zažbeljal. Učitelj je spet pobožal plašča in dejal: »Kako lepo se ujemata.«

»Ne morem, nimam več naboje!«

»Če je tako, pa kar naprej! Alo, stopaj pred menoj!« Tako je rekel gozdar. Nameril je puško na razbojnika in ga odpeljal v zapor.

Čof, čof po slani vodi

Srečanje z razbojnikom

Ze iz starih časov so ohranjene zgodbe o razbojnikih, ki so se skrivali po velikih gozdovih. Ena med njimi pripoveduje, kako je pogumni gozdar ugnal nekega razbojnika v kozji rog.

»Stoj!« je zavpil razbojnik gozdarju, ki ga je srečal na križišču. »Denar ali življenje.«

»Dal ti bom denar,« je odgovoril gozdar, »toda gospodarju moram dokazati, da si me napadel. Zato prosim, prestrelj moj sukunjič.«

Razbojnik je prestrelil sukunjič. Potem pa je, na gozdarjevo prošnjo, prestrelil še rokave in še hla-

Gostija pri materi miši

In posedli so krog miz strički, tetke in nečaki, dedek in še botra miss — jedli putko so v omaki. Slišal si samo zvenket nožev, vilic in kozarcev, omes pa veletok besed čilih in krepostnih starcev. Kot na primer: »O, nekdanje!«

»Veste, lole sem kupila.«

»Dež bo nehal. Zdaj je mlaj.«

»Oh, tako sem ga nabital! Šmrkavec, ne uboga nič.«

»Takrat, svak, se je dobilo.«

»Dedek, vi ste pravi ptič.«

»Oh, moj mož je kot strašilo.«

»Boste vzeli še kompol? Bi morda kozarček vina?«

»Zdaj je pač tako poposod. Danes čudna je mladina.«

»Dragi boter mar si bral, da se spet bo podražilo?«

»Rekla je.« »Dejal.« »Dejal.«

»O, izborno je kosilo!«

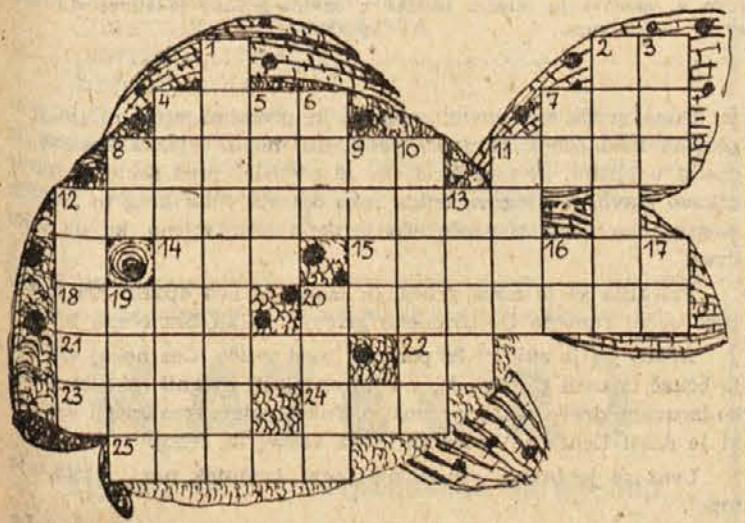
Pollej ostal je dedek Miš:

»Dragi dnuk, na mnoga leta!«

»Naj živi godovnik Miš z mamo Miš se mnoga leta!«

Dane Zajc

KRIŽANKA »RIBA«

Vodoravno: 2. nikalnica, 4. na kakšen način, 7. časovno obdobje, 8. gazajiv, 11. velik otok v Malajskem otočju, 12. avtomobilsko ohlajlo, 14. žensko ime, 15. čeprav, četudi, 18. možko ime, 20. človek, ki je oropno, 21. vrsta graje, 22. znak za prvo lantano, 23. poškodba telesa, 24. pripovedne pesmi, 25. možko ime.

Navpično: 1. naprava, ki nam kaže zračni tlak, 2. obličaji, šege, 3. glavni števniki, 4. del rastline, 5. mošenja (arbohrvatsko), 6. vzvišene lirsko pesmi, 7. pritrilnica, 8. veznik, 9. državna blagajna (tujka), 10. nikar, 11. skupina ptic, 12. pristanišče južnega Jadrana, 13. ženska obleka, 14. mednarodna kratica za Združeno

Za male matematike

Ivan je rekel Petru: — »Če bi imel štiri jabolka več, kot jih imam, bi jih imel dvakrat več, kot jih imaš ti.«

Ali lahko poveste, koliko jabolka ima Ivan in koliko jih ima Peter, če veste, da jih imata oba skupaj 35?

Rešitev: Ivan jih ima 22, Peter pa 13.

Ivan jih ima 22, Peter pa 13.

DNEVNE NOVICE

DROBNI OGLASI

Jutri, dne 11. avgusta 1954, ob 19.30, bo na Trgu narodnih herojev sprejem otrok padlih borcev, ki so se udeležili pohoda po partizanskih poteh XIV. divizije. Vabilno člane Zveze borcev in ostalih množičnih organizacij, da se sprejem udeležijo v čim večjem številu. — Okrajni odbor Zveze borcev NOV, Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za sredo, 11. avgusta:
Poročila: 5.05 6.00 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored), vmes ob 5.30-5.40 Jutrarnja teovadba —

6.30-6.35 Radijski koledar in priveditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.05 Jutrarnji orkestralni spored (G. Bizet, R. Strauss) — 7.30 Za gospodinje — 7.35 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 8.10 »Stirije flo-sarje igrajo koračnice in polke (Prenos iz Maribora) — 8.30 Za pionirje — 8.30-9.00 Zabavna glasba — 12.30 Za prijetno opoldansko razvedrilo izvaja domače pesmi »Trio Avsenik« — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert (Musorgski, Adamič) — 13.15 Zabavna glasba, vmes objave — 13.30 Lahka in zabavna glasba — 14.30 Turistična oddaja — 14.40 Robert Schumann: Simfonične etude (izvaja pianist Aleksander Bralowski) — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zeleni ste — poslušajte! — 16.00 Utrinki iz literature — Alphonse Daudet: »Starčka« — 16.15 Promenadni koncert: Franz Liszt: Koncert za klavir in orkester št. 2 v A-duru; Manuel de Falla: »Carovna ljubezna, baletna suita« — 17.10 v plesnem ritmu — 18.00 Modni kotiček — 18.10 Pisan spored starih tržških in narodnih pesmi izvajajo Pevski zbor iz Barkovec in Cene Plevel ob spremljavi harmonike — 18.50 Okno v svet: »Francoska kolonija Maroko« — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Jakob Gotovac: »Ero z omega sveta« — opera v 3 dejanjih (magnetofonski posnetek z II. ljubljanskega festivala) — 22.00 Napoved časa — 22.20 Igra plesni orkester Radia Ljubljana, pod vodstvom Marja Rijavca — 22.40 Mali ansambli v plesnem ritmu — 23.00-24.00 Nočni koncert barčne glasbe (na valu 202,1 in 212,4 m in na kratkem valu 90,1 MHz) (C. Corelli, Vivaldi, Bach) — 23.00-24.00 Oddaja za tulino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba)

MOTOK sredstvo proti moljem zahteval povsod ker le, če bo uporabil MOTOK, bo za svojo obliko brez skrbi!

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA:
Sreda, dne 11. avgusta: Lekarna »Prigradu«, Partizanska c. 1.

KINO:

UDARNIK: Amer. barvni film: »Rdeče nebo nad Montano«. PARTIZAN: Amer. barvni film: »Vrtni na Broadway«. POBREZJE: Amer. barvni film: »Rdeče nebo nad Montano«. TITANCI: SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE na Rotovškem trgu v Mariboru: Sreda, 11. avgusta, ob 20 uri: Foerster: »Gorenjski slavček«. Četrtek, 12. avgusta, ob 20 uri: Verdi: »Rigoletto«.

UMETNOSTNA GALERIJA v Mariboru, Strossmayerjeva ulica: Razstava slovenskega slikarstva in kiparstva v Mariboru od leta 1918 do danes. Razstava je dnevno odprta od 9 do 18 ure v času od 8. do 29. avgusta. Prijave za skupinske obiske pošljite na telefon 25-45. — Vodstvo po razstavi zagotovljeno.

Umrl so v Ljubljani

Nazelj Franc, sin železničarja. Pogreb bo danes, v sredo, ob 11. uri na Zalah.

POLTOVORNI AVTO znamke »Chevrolet«, nosilnost 1,5 tone v izpraznjenem stanju, naprodaj. Ogled in ostale informacije pri trgovskem podjetju »Jadrana« — Celje, Stanetova ulica 13.

KURIR išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3065
VRATAR išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3066

Vsak naročnik »Ljudske pravice-Borbe« ima od 8. do 18. VIII. pravico do brezplačnega malega oglasa

SKLADIŠČNIK išče zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3067
CEVLJAR išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3068
T. T. MEHANIŠKA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3069
MESAR išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3070
AVTOMEHANIŠKA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3071

TRGOVSKI POMOČNIK specializacije stroke išče službo. — Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3072
FILMSKI LABORANT išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3073

VZGOJITELJICA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3074
NAMEŠČENKA išče zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3075
BLAGAJNICARKA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3076
STROJEPIŠKA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3077
KNJIGOVODKINJA mlajša moč. išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3078
MATERIJALNI KNJIGOVODJA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3079
INŽENIRKA KEMIJE išče primerno zaposlitev. Ponudbe pod št. 3080.

FOTOREPORTERKA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3081
LIKARICA se želi zaposliti. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3082
GARDEROBERKA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3083

KURIRKA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3084
SKLADIŠČNICA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3085
KNJIGOVESKA DELAVKA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3086
CEVLJARSKA PRESIVALKA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3087
SERVIRKA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3088
VLAKARICA išče službo. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3089

TEKSTILNA DELAVKA išče primerno zaposlitev. Naslov v oglaševalnem oddelku LP-Borbe. 3090
ZAMENJAM STANOVANJE, dvosobno, komfortno, v centru Ptuja, za enako v Ljubljani. — Vladislav Cegnar, Ptuj. 3091

BRALCINAM PIŠEJO

Trem gospodarjem ne more služiti

Često se dogaja, da knjigovodja, ki je sicer dobro plačan v podjetju, kjer je nastavljen, išče še honorarne zaposlitve pri drugih manjših podjetjih. V zadržkih je običaj spleh tak, da sprejme knjigovodja službo le pod pogojem, da mu dovolijo honorarne zaposlitve še pri drugih podjetjih. Seveda pri tem obljublja, da bo knjigovodstvo podjetja ažurno. Vendar pa podjetje, ki mu daje osnovno plačo, nima v tem primeru od knjigovodje take koristi, kakršne bi imelo, če bi se v celoti posvetil njemu.

Hiša je bila tesena in jo zato pogorela. V trenutku, ko je udarila strela, je bila mati z otrokom v hiši. Strela je mater samo zmedla, medtem ko je šestmesecnega otroka omamila, tako da se v nedeljo še ni zavedel.

Isti dan je udarila strela tudi v hlev Balantovih v Luščeki vasi. Lezen hlev, krit s slamo, je pogorel. Zgorelo je tudi seno, medtem ko se jim je posrečilo živino rešiti. Gasilci so takoj prišli na pomoč, vendar so ogenj le omejili, da se ni mogel razširiti na druga poslopja.

Kratek stik povzročil požar

V nedeljo je v Taenu Antoniji Sušteršičevi pogorelo gospodarsko poslopje. Komisija je ugotovila, da je začelo goreti zaradi kratkega stika pri električni napeljavi. Po doseda njih ugotovitvah znaša škoda 2 milijona din.

Nesreča na vlaku

Strojvodja potniškega vlaka št. 918 je s. t. m. pri premiku na postaji Most na Soči zadel z glavo ob drog električne razsvetljave in dobil precej globoko rano. Sunk ga je vzel s stroja na tla in so jo pri tem poškodovani tudi na ramenih. Takoj so ga prepeljali v tolminsko ambulanto, od tam pa v bolnišnico v Vipavi.

Vagon je iztiril

V noči od nedelje na ponedeljek je na Solkanškem mostu iztiril vagon tovornega vlada, zaradi česar je bila proga poškodovana in prvi potniški vlak iz Gorice proti Jesenicam ni mogel voziti. Potniški vlak, ki odhaja iz Gorice ob 7.05, pa je že lahko normalno vozil.

BRALCINAM PIŠEJO

Trem gospodarjem ne more služiti

Često se dogaja, da knjigovodja, ki je sicer dobro plačan v podjetju, kjer je nastavljen, išče še honorarne zaposlitve pri drugih manjših podjetjih. V zadržkih je običaj spleh tak, da sprejme knjigovodja službo le pod pogojem, da mu dovolijo honorarne zaposlitve še pri drugih podjetjih. Seveda pri tem obljublja, da bo knjigovodstvo podjetja ažurno. Vendar pa podjetje, ki mu daje osnovno plačo, nima v tem primeru od knjigovodje take koristi, kakršne bi imelo, če bi se v celoti posvetil njemu.

Podjetje za izdelovanje radijskih in rentgenskih aparatov zavodi RR — NIS

razpisuje natečaj za strokovnega knjižničarja

ki bi opravljal knjižničarske posle, razen tega pa prevajal strokovno literaturo iz nemščine in angleščine v srbohrvaščino.

Pogoji, perfektno znanje nemščine in angleščine, kakor tudi poznavanje strokovnih in tehničnih izrazov. — Plača po sporazumu. — Ponudbe z ohranjenimi življenjepisi pošljite na gornji naslov najpozneje do 1. oktobra 1954.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SOČA«

Ameriški barvni film
»Najbližji med slabimi«
Tednik — Predstave ob 18 in 20 — Prodaja vstopnic od 16 dalje.

KINO »TRIGLAVA«

Premiera angleškega barvnega filma
»Važno se je imenovati Ernest«
Tednik — Klasična komedija z glavnimi igralci Michaelom Redgraveom in Joan Greenwood — Predstave ob 18 in 20 Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški barvni film
»Rdeči gusar«
Tednik — V glavnih vlogah Burt Lancaster in Eva Bartok — Predstave ob 16, 18 in 20 — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »UNION«

mehiški film »La Rdeča«. Tednik. Predstave ob 18, 19 in 20.
KINO »KOMUNA«: mehiški film »Rio Escondido«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.
KINO »SLOGA«: ameriški film »Rdeči gusar«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 dopoldne matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9 do 10, za popoldanske predstave pa od 14 dalje.
KINO »TABOR«: amer. film »Sužnja preteklosti«. Tednik. Predstava ob 20.30.
KINO »JLA«: Italij. film »Nehvalno srce«. Tednik. Predstava ob 20.30.
LJUDSKA UNIVERZA sindikata DOŽ, Miklošičeva cesta 19 predvaja amer. dokumentarni film »Bitka za Britanijo« (IV. del filma »Zakaj smo se borili«). Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

LETNI KINO »BEZIGRAD«

Premiera angleškega barvnega filma
»Važno se je imenovati Ernest«
Tednik — Predstava ob 20.30 — Prodaja vstopnic ure pred pričetkom predstave.

JESENICE »RADIO«: angleški film »Vlomilec«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVŽ«: ameriški film »Titanic«. Predstava ob 20.
LETNI KINO »SVOBODA«: italijanski film »Junaki ceste«. Predstava ob 20.30.
CELJE »UNION«: ameriški film »Serična Rahela«. Predstavi ob 18 in 20.
»DOM«: ameriški barvni film »Carobni fižol«. Predstava ob 18.15.
»LETNI KINO«: ameriški barvni film »Carobni fižol«. Predstava ob 20.15.
KRANJ »STORŽIC«: ameriški barvni film »Scaramouche«.
LETNI KINO »PARTIZAN«: angleški barvni film »Odpeljani«.
»SVOBODA«: angleški barvni film »Odpeljani«. Predstava ob 19.
PTUJ: indijski film »Andhyana«. Tednik: »Filmske novice 27«.

ZELEZARNA JESENICE

sprejme takoj v službo v kemični laboratorij inženirja kemije
PONUDBE Z ŽIVLJENJEPISOM POSLATI NA PERSONALNI ODELEK ZELEZARNE JESENICE

»PLANIKA«, industrija obutve, Kranj

razpisuje mesto revizorja za poslovalnice svoje trgovske mreže
Interesenti naj pošljejo ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in osebne podatke.

REKTORAT AKADEMIJE UPODABLJAJOČIH UMETNOSTI V LJUBLJANI

razpisuje natečaj za naslednja mesta predavateljev:
1. MESTO DOCENTA PREDAVATELJA kemije slikarskih, kiparskih in grafičnih materialov.
2. MESTO HONORARNEGA PREDAVATELJA za plastično anatomijo.
3. MESTO HONORARNEGA PREDAVATELJA za metodiko pouka risanja na srednjih šolah.
Prijava s potrebnimi dokumenti je treba vložiti na rektoratu Akademije upodabljaljočih umetnosti v Ljubljani, Strossmayerjeva ulica 1 najkasneje štirinajst dni po objavi v Uradnem listu.

HIDROELEKTRARNA DRAVOGRAD

zaposli: elektrotehniko z dovršeno srednjo tehniško šolo, s prakso ali brez nje tehniškega risarja s prakso v tehniškem risanju
Stanovanje za samce preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj
Ponudbe z izkazom o dosedanjem delu oz. dokončanih študijah poslati na upravo elektrarne Dravograd — v Dravogradu

PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN PROMET S KRUHOM IN PECIVOM

»SLOBODA« — ZEMUN razpisuje prvo ofertalno licitacijo za adaptacijo in dograditev parne pekarnice v Zemunu, Ognjena Price ul. 1
Proračunska vsota znaša okrog 25.000.000 din. Licitacija bo 20. avgusta 1954 ob 10. uri v direkciji podjetja, Bežanijska ulica št. 39.
Ponudbe se sprejemajo pri direkciji osebno ali po pošti do ure licitacije. Elaborat in vse podatke dobite v direkciji, pa tudi po telefonu 37-042 vsak dan od 7-14, začeti od 10. avg. 1954.

DOM LJUDSKEGA ZDRAVJA — ŠIBENIK

razpisuje natečaj za ZDRAVNIKA SPECIALISTA ZA OTROŠKE BOLEZNI ZDRAVNIKA ZA OČESNE BOLEZNI ZDRAVNIKA OTORINOLARINGOLOGA ZDRAVNIKA RENTGENOLOGA ZDRAVNIKA STOMATOLOGA DENTISTA (ZOBARJA) ZOBOTEHNIKA
Plača po uredbi osebja, zaposlenega v zdravstvenih ustanovah, dodatna in funkcionalna pa po pravilniku DLZ Šibenik. — Nastop službe takoj. — Stanovanje zagotovljeno. — Prošnje se sprejemajo do 10. septembra 1954.
Uprava Doma ljudskega zdravja — Šibenik

NATEČAJ

Ljudski odbor ovčepoljskega okraja-Štip potrebuje takoj naslednje zdravnike in profesorje:
1. okrajnega zdravnika splošne prakse za Štip in Sv. Nikolo za specializacijo
2. zdravnika za otorinolaringologijo. Specializacija na kakšni domači kliniki
3. zdravnika za očne bolezni (oftalmolog). Specializacija v posebni bolnišnici v Štipu z 200 posteljami
ZA POPOLNO GIMNAZIJO IN UCITELJSKE V ŠTIPU:
1. profesorja francoskega jezika
2. profesorja zgodovine
3. profesorja matematike
4. profesorja fizike
5. profesorja ali učitelja glasbe
6. profesorja ali učitelja risanja
7. učitelja politehnične izobrazbe
Plača po uredbi dodatna za zdravnike po po tarifnem pravilniku Pogoji končan stal ali enoletna praksa na terenu. Ponudbe pošljite na gornji naslov do 31. avgusta 1954.

OKRAJNI ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE

razpisuje mesta: zdravnika, dentista, zobotehniko, 2 zobnih asistentk, 2 bolničark.
Osnovna plača po uredbi in dopolnilna plača po pravilniku (o 1500 do 7000 din). Družinsko stanovanje za zdravnika preskrbljeno

RUSKA TEKSTILNA INDUSTRIJA

Ruše pri Mariboru
RAZSTAVLJA SVOJE KVALITETNE IZDELKE NA XI. MARIBORSKEM TEDNU
IZBIRA VSEH VRST BLAGA ZA PERILO — OBIŠČITE NAS PAVILJON NA RAZSTAVISCU!

